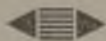

17. 2207

AZ UNGI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1935. ÉVI JULIUS HÓ 30-IKI
RENDKIVÜLI ÉS 1935. SZEPTEMBER
HÓ 19-IKI RENDES KÖZGYÜLÉSEINEK

JEGYZŐKÖNYVE

SZERKESZTETTE:
KŐMIVES SÁNDOR
EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

69. szám.

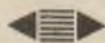
1935.
HEIMAN VILMOS NYOMÁSA, NAGYKAPOS.

AZ UNGI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1935. ÉVI JULIUS HÓ 30-IKI
RENDKIVÜLI ÉS 1935. SZEPTEMBER
HÓ 19-IKI RENDES KÖZGYÜLÉSEINEK

JEGYZŐKÖNYVE

VIII
2207

SZERKESZTETTE:
KÓMIVES SÁNDOR
EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

69. szám.

1935.
HEIMAN VILMOS NYOMÁSA, NAGYKAPOS.

AZ UNGI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1935. ÉVI JULIUS HÓ 30-ÁN TARTOTT
RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak :

Szües István esperes és Kovács Dániel h. em. gondnok, mint elnökség.

Dr. Magda Sándor püspök.

Ujlaki Sándor, Benkő Lajos, Egyed Béla, Nagy Géza papi-, Sutka Kálmán és Ritoók Lajos világi tanácsbírók.

Kőmives Sándor, Gencsy Béla, Juhász Imre papi-, Koncz Gyula világi jegyzők. Dr. Kiss Bálint egyházmegyei ügyész.

Bittó Béla, Bodnár Lajos, Csomár Béla, Csomár Zoltán, Erdélyi Mihály, Gaál István, Gecse Endre, Haraszty Károly, Jósvay Dénes, Király Zoltán, Nagy József, Rácz József, Sallay Gyula és Varga József lelkészek, Magda Barna segédlelkész.

Tóth Miklós tanítóképviselő.

Szalay János bajánházi, Csatlós Sándor csicseri, Pápay István kaposi, Vass József nyarádi, Kiss Lajos palágyi, Balog Imre János pályini, Csermák András pinkóci, Éles Albert szelenczi, Bornemissza Sámuel szürtei, Füzesséry Márton vajkóc-mátyóci egyházi képviselők.

1. Esperes buzgó imádságban kéri Istennek áldó és megsegítő kegyelmét a gyűlés munkálkodására és napirend előtt bejelenti, hogy a világi elnöki széket Kovács Dániel, mint rangidős világi tanácsbíró foglalja el.

2. Kovács Dániel h. em. gondnok üdvözli a közgyűlést és a tanácskozást megnyitja.

3. Közgyűlés a fenti névsor szerint megalakul. Távolmaradását igazolta Hegyi György tanácsbíró és Szanyó Sándor em. tanítóképviselő.

Igazolásra szólíttatnak: Móré Gábor, Kálniczky János, Nyitray Lajos és Szakal István.

4. Esperes őszinte érzéstől meghatott szavakkal emlékezik meg arról a pótolhatatlan nagy veszteségről, mely a legközelebb mult közgyűlésünk óta egyházmegyénket és egyetemes református egyházunkat Bernáth Zoltán egyházmegyei gondnok és dr. Sutka István egyházmegyei ügyész halálával érte. Néma csendben, könnytől csillogó szemekkel hallgattuk galambösz pátriárkánk bizonyágtévesztését és az ajkunkról elszálló csendes sóhajtásban benne zokogott a hála, amiért Isten nekünk adta Őket — és az imádságos kérés: Nyugodjanak békén, csendesen ...

1. Fájdalommal és a veszteség őszinte érzésével jegyzi fel egyházmegyei Közgyűlésünk jegyzőkönyvének lapjaira és örökíti meg

nagyságos bernátfalvi **Bernáth Zoltán** egyházmegyei gondnok urnak érdemeit és az Isten hatalmas keze alatt megrendülve teszünk bizonyágot arról a hűséges sáfárkodásról, mellyel egyházmegyénknek ez igazi puritán gondolkodásu vezére egyházmegyénk élethajójának kormányzása körül több mint egy félszázadon át olyan példátmutató kötelességtudással és rendíthetetlen becsületességgel forgolódott. Tiszteletet parancsoló ősz alakja felejthetetlenül él emlékezetünkben épenúgy, mint a meggyőződéséhez rendíthetetlenül ragaszkodó és soha meg nem alkuvó gondolkodása, lelkiismeretes pontossága és fáradhatatlan munkabírása is példaképünk lehet a kötelesség teljesítés terén.

Csaknem két emberöltőn át, ötvenhét évig munkálkodott közöttünk, egyházi közéletünk minden munkaterületén, egyházmegyénk élettörténetének legnehezebb időszakában, olyan időkben, amikor a végzetes gyorsasággal és végzetszerű sullyal torlódo események az anyaszentegyház pusztító viharok által rongált épületének minden őrhelyére egész embert kivántak és nagy volt a mi lelkünknek megnyugvása, míg a megpróbáltatások viharában a Bernáth Zoltán kezében tudtuk a zászlót, akít a kötelességteljesítés

egyenes utjáról nem tudtak letériteni egy összeomló világ katasztrófájának apokaliptikus borzalmai sem.

Most már pihenni tért és a vajáni kuria kertjének illatárjától körülvéve a suttogó diófalombok árnyában nyugszik a boldog feltámadás reménye alatt.

A mi lelkünkről pedig fájó sóhajtás fakad és száll át siron és enyészeten, hogy az eltávozott ősz vezér homlokára odahelyezze az elismerés és tisztelet hervadhatatlan babérkoszoruját.

2. A pótolhatatlan veszteség és vigasztalhatatlan bánat fájdalmával bucsuzunk **dr. Sutka István** egyházmegyei ügyész emlékezetétől és amikor elfelejtethetlen alakja megelevenedik most egy pillanatra a múltba visszatekintő lelkünk előtt, újra teljes élelenségében érezzük azt a veszteséget, melyet akkor szenvedtünk el, amikor Istennek végére mehetetlen akarata elragadta őt a mi körünkből az emberélet utjának felén. Érezzük, hogy nagy ez a csapás és még most sem tudunk megfelelő szavakat találni a mi veszteségünk elpanaszolására, amelynek fájdalmát csak még növeli annak a meggondolása, hogy ez a veszteség nemcsak a miénk, nemcsak a hozzá bizalommal és szeretettel ragaszkodóké, hanem mindazoké, akiknek körében Istentől nyert tálentomainak kamatoztatása során olyan nagy fontosságú és még most is pótolhatatlannak látszó értékű munkálkodását végezte.

Egyházközségi és egyházmegyei életünk ügyesbajos dolgainak intézésétől kezdve fel az egyházi törvényalkotásnak az egyetemes kulturtörténetbe fel-növő nagy munkájáig mindenütt ott volt, mindenütt fontos és maradandó értékű dolgokat alkotott. Nagy elméleti tudása, páratlan gyakorlati érzéke és az az Istentől nyert intuitív képesség, amellyel mindig meg tudta találni a legnehezebb viszonyok és körülmények között is a célra legegyszerűbben vezető módot és utat, Őbenne és Ő általa olyan nagy értékünk volt, amelyre mindég is mindenütt boldog dicsekedéssel mutathattunk reá.

Most már csak volt... Az Isten úgy akarta... Szívünket fájdalom szorítja el és a szemünkben könny ragyog amikor még egyszer — fájó sóhajtással — róla emlékezünk és hervadhatatlan érdemeit erőtelen szavakkal egyházmegyei közgyűlésünk jegyzőkönyvének lapjain megörökítjük.

5. Olvastatott az 1934 évi közgyűlés 6. és 12. sz. pontjaival elrendelt két papi tanácsbírói állás betöltésére beadott szavazás eredményéről szóló bizottsági jelentés. A szavazatok nagy többsége alapján Kőmives Sándor vajáni és Nagy Géza vajkóci lelkészek választották meg tanácsbírókul, akik a törvényben előírt esküt letették.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi és a megválasztottakat jó reménységgel üdvözli.

6. Juhász Imre megválasztott papi jegyző a hivatali esküt a közgyűlés színe előtt letette.

Tudomásul szolgál. Közgyűlés a Juhász Imre papi jegyző működésére Istennek áldását kéri.

7. Elnökség elrendelte a dr. Sutka István egyházmegyei ügyész halálával megüresedett ügyészi állás betöltését.

Közgyűlés az egyházmegyei ügyészi állásra egyhangú lelkesedéssel *dr. Kiss Bálint* ügyvéd urat választotta meg, aki a törvényben előírt hivatali esküt letette és működését a gyűlés tagjainak üdvözlése és kölcsönös jókívánságok között megkezdte.

8. Bernáth Zoltán egyházmegyei gondnok halálával a gondnoki állás megüresedett és dr. Kiss Bálint egyházmegyei tanácsbíró tisztéről a gyűlés színe előtt lemondott, mindkét állásra szavazás elrendelése vált szükségessé.

Közgyűlés az egyházmegyei gondnoki és egy világi tanácsbírói állás betöltésére a szavazást 1935. évi augusztus 20-iki határidővel elrendelte, a szavazatok felbontásával és az esetleg szükségessé válható pótszavazás elrendelésével és lefolytatásával az állandó szavazatbontó bizottságot bizta meg.

9. Esperes jelenti, hogy a lemondás folytán megüresedett csicséri lelkészi állásra egyhangú meghívással Gaál István volt kassai segédlelkész választott meg, akit a Kőmives Sándor és Koncz Gyula egyházmegyei főjegyzők személyében kiküldött

bizottság f. évi március 31-én rendes istentisztelet keretében állásába be is iktatott.

Közgyűlés a csicseri lelkészválasztást megerősíti, Gaál István lelkész atyánkiát a maga kebelében örömmel és jó reménységgel üdvözli, munkálkodására Istennek áldó kegyelmét kéri és a választásról a főtiszteletű egyházkerületnek tisztelettel jelentést tesz.

10. Jelen közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére felkértek az elnökségen és a jegyzői karon kívül a közgyűlés Nagykaposon lakó tagjai.

Jegyezte az összes pontokat Kőmives Sándor papi főjegyző.

Meghitelesített Nagykaposon 1935. évi augusztus 29-én.
Szücs István s. k. esperes, Kovács Dániel s. k. h. gondnok,
Kőmives Sándor s. k., Koncz Gyula s. k., Juhász Imre s. k.,
Gencsy Béla s. k., dr. Kiss Bálint s. k.

AZ UNGI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1935. SZEPTEMBER HÓ 19-én NAGYKAPOSON
TARTOTT ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak :

Szücs István esperes és Nyomárkay Sándor egyházmegyei gondnok, mint elnökség.

Dr. Magda Sándor püspök,

Ujlaki Sándor, Benkő Lajos, Egyed Béla, Nagy Géza papi-, Kovács Dániel, dr. Szekeress Albin világi tanácsbírók.

Kőmives Sándor, Gencsy Béla papi-, Koncz Gyula, Móré Gábor világi jegyzők, dr. Kiss Bálint egyházmegyei ügyész.

Bodnár Lajos, Csomár Béla, Csomár Zoltán, Erdélyi Mihály, Gaál István, Gecse Endre, Haraszy Károly, Jósvay Dénes, Király Zoltán, Nagy József, Nyitray Lajos, Rácz József, Sallay Gyula, Szakal István Varga József lelkészek, Gööz Ferenc és Bodon Aladár segédlelkészek.

Szanyó Sándor és Tóth Miklós tanítóképviselők.

Kertész János ásványi, Szalay György bajánházai, Nyisztor Pál bátfai, Szabó János bési, Milyócsik János bezői, Badó Ignác csapi, Köblös István csepelyi, Csatlós Sándor csicseri, Tóth Bertalan gálocsi, Sipos András iskei, Kokos János jenkei, Ádám József kistráti, Balogh János mokcsakerészi, Kiss István nagykaposi, Vass József nyarádi, Kiss Lajos palágyi, Vircsik János pályini, Szemán István pinkóci, Godócsik György rőcsei, Galambos János salamoni, Kosztré Pál sárosmezői, Éles Albert szelmenci, Katkó György szürtei, Kovács András vajáni, Füzesséry Márton vajkócmátyóci egyházi képviselők.

A közgyűlés megnyitása előtt, a gyülekezet éneke és Pápay István nagykaposi kántortanító szólóéneke után ünnepélyes

istentisztelet keretében történt meg *Nyomárkay Sándor* egyházmegyei gondnok beiktatása.

Esperes imádsága után Ujlaki Sándor egyházmegyei tanácsbíró igehirdetése következett:

Alapige: Lukács IX. 59. Kövess engem!

Ünneplő Gyülekezet!

Az embernek nincs nagyobb problémája mint az *élet!* Sőt minden problémája innen ered, vagy ide torkollik. Ha figyelmesen megvizsgáljuk az egyes ember, vagy az emberi társadalom törekvéseit, megállapíthatjuk, hogy ezek mind az életet célozzák, hogy azt tenntartsák, meghosszabbítsák, könnyebbé, szebbé, örömteljessé, boldoggá, gyönyörűségessé tegyék. Ezért robotol nehéz verejtéket hullatva a szegény munkás, a gazdag ezért szaporítja kincseit, a tudós a boldog élet titkait kutatja, a feltalálót ez lelkesíti, a technika ezt szolgálja, a családok, a különböző társadalmi szervezetek, nemzetek, országok s általában a népek egyeteme a megélhetés biztosítására, az erre szolgáló javak megszerzése és boldog élvezése érdekében munkálnak. S bár megszámlálhatatlan évezredek óta ez a törekvés üzi - hajtja az emberiséget, vajjon elérte é célját: a boldog életet? Ha a saját szívünket kérdezzük meg, vagy ha vizsgáljuk az életet nagy általánosságban, szívünk azt dobogja, a sok panasz, jajszó, mely betölti a földet azt sóhajtja - sírja, hogy még mindig távol, nagyon távol vagyunk a kitűzött céltől s hogy a tudományok, technika, műveltség haladásával nincs egyenes arányban az ember boldogság felé haladása, sőt kínos visszazuhanások történnek. Már maga az a sok, életheletőséget elősegíteni, életnivót javítani szándékolt intézkedés is, amelyekkel manapság lépten - nyomon találkozunk azt bizonyítja, hogy mind több és több seb vár gyógyításra, mind több és több hiány pótlásra.

Hogy állunk az étellel ma? Röviden felelhetünk rá: válságba jutott!... Hiszen úgy járunk - kelünk ebben a világban mintha éjszakában járnánk, Lehorgasztott fejjel, lassan, vontatottan rójjuk lépteinket. Mintha kísértetek suhannának el mellettünk, meg - megriadunk. A már - már elviselhetetlenné váló terhek alatt meggörnyedve járunk. A gond s jövő feletti aggodalom, mint sötét felhő ülte meg lelkünket. Nincs egyetlen reménysugár, nincs kivezető út s minél tovább megyünk, annál inkább érezzük, hogy eltévelyedtünk, hogy messzebb vagyunk

a kitűzött céltől mint valaha!... Szébb jövődöt, boldogabb életet ígérő, csábító jelszavak után rohanunk, de a váltság sötét éjszakájából nem tudunk a boldog élet világosságába jutni!...

Mi ennek az oka? Mi sodorta be az embert, az egész emberiséget ebbe a sötétségbe?

A *bűn*, Testvéreim!

Isten egy bölcsen és szépen elrendezett világba állította az embert, hogy művelje és őrizze azt. A világ nem lázadt fel a rend ellen, a természet alávetette magát az isteni törvényeknek: a föld termel, a nap ragyog, a felhők esőt öntenek, a madár énekel, a virág illatozik, ahogy a Teremtő rendelte. Csak az ember lázadt fel Ura és Teremtője ellen és csinált zürzavart, felfordulást és megrontotta az életet és boldogtalanná lett! Óh rettenetes a bűn, amelyet az ember teremtett bele ebbe a világba! Rettenetes hatalom, mely a Paradicsom kertből szenvedés sötét völgyévé változtatta a földet! Mert az Isten az embert Paradicsom kertbe helyezé, hiszen az ez az áldott föld ma is! Ad füvet, fát, kenyeret, ad mindent, mire az embernek csak szüksége lehet, mert Isten megáldotta. Jutna bőven mindenkinek, boldog lehetne itt a legkisebb is, ha nem volna bűn!...

„Az ember nem változott, maradt a régi

Hajdan nyers bőrben, ma bársonyban

Egymást, mint vadállat marja, tépi:“

Am ha a bűn a mi legnagyobb ellenségünk, élet megrontója, boldogság gyilkosa, öljük meg, irtsuk ki! Nagy az Ő hatalma? Meg ne rettenjenek! Bünt irtó harcunkban még nagyobb hatalom áll oldalunk mellett: Velünk van az Isten! Fővezért is küldött: az Ur Jézus Krisztust! Halld csak hívó szavát: Kövess engem! De ne csak halld, fogadd meg, lépj a seregébe és menj vele és utánna harcba a bűn ellen! Mert csak Ő az út, az igazság, az élet! Az igazi élet, a boldog élet!

Am az az embernek rettenetes baja, hogy a bűn szörnyű vaksággal verte meg s nem tudja meglátni az igazi vezért s nem hallgat szavára! Óh mily kevés a száma azoknak, kik táborba szállanak, mikor hív: Kövess engem! De meggy azok után, kik tévutra vezetik, a mélység felé, a sötétségbe!

Pedig a mult rettentő ballépései, a jelenkor irtózatossalódásai, az egész életünket összemorzsoló bizonytalanság kiáltva kiáltják, hogy mást ne kövessünk csak a Jézus Krisztust! Hiszen követtünk már sok-sok álmissiást, igazságnak nevez-

tünk már minden hazugságot, itt az ideje, hogy azután menjünk, kit az Isten küldött szabadításunkra!

Szörnyű átka az emberiségnek, hogy minden utat megpróbált már, minden vezérre halgatott, csak az igazi utat s az igazi vezérre nem. Sőt ellene száll sikra, meggyalázza, megtagadja, újra és újra keresztre feszíti, hivei táborát, az ő szent egyházát csúf prédára veti s átkozza az Istent, trónját ostromolva! És még panaszkodik, hogy ő boldogtalan! És nem veszi észre, hogy kitörni készülő, morajló tűzhányón jár, hogy végpusztulás fenyegeti az életét, amelyet meg akar tartani!

Ünnepelő gyülekezet! Ebben az Istentől elfordult, Krisztustalan, egyház ellen tusakodó és épen ezért — hangsúlyozom, hogy épen ezért — boldogtalan, válságos korban hirdetem szent meggyőződéssel, hogyha valaha szükség volt vallásra, Krisztusra, hitre és egyházra, úgy ma van arra a legnagyobb szükség, amikor a sátán legjobban támadja! Hirdetem szent meggyőződéssel, hogy egyedül a Krisztus fővezérlete alatt a Krisztus Anyaszentegyházából kiinduló szent harc a bűn ellen, mentheti meg az emberiség életét a katasztrófától, egy második Sodoma és Gomorha rettentő ítéletétől!... Ha valamikor, úgy ma van szükség arra, hogy a Krisztus Anyaszentegyházának Őrállói helyükön álljanak s biven vigyázzanak! Krisztus hívő serege pedig figyeljen az Őrállók jeladásaira s ha a Fővezér, a Krisztus nevében harcbaszállni hívnek: Kövessetek! Menjünk utánnok szent lelkesedéssel, tudván, hogy harcunk szent, diadalunk a megmentett élet!

Testvéreim! Vezért, Őrállót avatunk ma a Krisztus fővezérsége alá! Kipróbált, hű vezért. Aki a Krisztushoz és az Ő egyházához való hűségének már sok bizonyosságát adta, Akiben megbizunk és Akit szeretünk! Ha vezérünkké emeltük, kövessük Őt! Ha szól hívó szava: Kövessetek engem, menjünk utánna a Krisztushoz, a Krisztusért s az elvesztett boldog élet visszaszerzéseért! Előre az Isten nevében!

Ámen.

Majd az esperes az urasztalához lépett és kihirdette az egyházmegyei gondnoki állás betöltésére elrendelt szavazás eredményét, mely szerint valamennyi gyülekezet egyhangu szavazata alapján Nyomárkay Sándor ungvári lakos, nyugalmazott lelkész választatott meg egyházmegyei gondnokul. Ennek kihirdetése után az egyházmegyei gondnok a törvényben előirt

hivatali esküt letette, majd az esperes üdvözölte a megválasztott gondnokot, aki a gondnoki pecsétet átvéve, az urasztalanál a következő székfoglaló beszédet mondotta:

„Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés! A hála és köszönet szavai azok, amelyek e komoly és ünnepélyes órában legelőször ajkamra tolulnak. *Hála* a jóságos Isten iránt, aki kezdettől fogva velem volt, megsegített, felmagasztalt és aki — úgy érzem — most is kezemet fogja és így szól hozzám, mint hajdan Józsuéhoz: „Légy bátor és erős! Ne félj és ne rettegj, mert veled léssen az Ur, a te Istened mindenben, amiben jársz!” *Köszönet* a nt. Egyházmegye minden tagjának, lelkészi, világi és tanító testvéreimnek, hogy bizalmukkal megtiszteltek és megérezték azt a nagy szeretetet, amely lelkemben Anyaszentegyházunk iránt és irántuk mindenkor lángolt. Viszonzásul ígérem, hogy — mint 32 évi hivataloskodásom ideje alatt — ezután is minden lelki, testi és anyagi erőmmel, sőt áldozataimmal is azon leszek, hogy szeretett Anyaszentegyházunk boldogulását, virágzását szerény tehetséggel elősegítem.

Nem mulaszthatom el továbbá, hogy megilletődött lélekkel fejet ne hajtsak annak a puritán jellemű férfiúnak emléke előtt, akinek helyét elfoglalom, meg ne emlékezzem b. e. Bernáth Zoltán, volt egyházmegyei gondnokunkról, aki némi megszakításokkal több mint 50 éven át kiváló hűséggel szolgálta egyházmegyénket.

Nem tagadom, örül a lelkem, amikor a gondnoki széket elfoglalom, de azt sem tagadom, hogy az öröm mellett bizonyos aggasztó érzelmek is helyet foglalnak abban. Ugy érzem magamat, mint az a fiú, akit atyja festőművésznek akart kiképeztetni s úgy fogott hozzá, hogy fia elébe helyezett egy Murilló képet, egy Raphaelt és egy Dolcít és azt mondá neki: „No fiam te is ilyen légy! Fess hamar egy Raphael Madonnát, egy Dolci Jézuskát!” Természetesen a fiú megdöbbsent, mert nem egyszerű rajzokat raktak elébe izelítőül.

Visszatekintve egyházmegyénk multjába, látom, hogy annak történelme én előmbe sem egyszerű alakokat helyez azok személyében, akik énelőttem itt oly bölcsen vezérkedtek. — Azért nem titkolhatom el meghatottságomat, ha vissza gondolok nagynevű, dicsőséges közéleti pályákat megfutott gondnok elődeimre, akik előkelő családi tradíciókkal, széles társadalmi

összeköttetésekkel, gazdag földi javakkal dicsekedhettek: P. Horváth György és Simon, Bernáth Zsigmond, Kovách Károly, kinek nemes alapítványát élveztem évekig, mint szegény pataki diák (áldást kívánok e helyről is poraira), Komjáthy Béla s az előttem eltávozott Bernáth Zoltán. — Szinte önkénytelenül fel kell tennem a kérdést magamnak: Te gyöngé, erőtelen eszköze az Urnak, kiérdemesült egyszerű kálvinista pap, nyomába léphetsz-e ezeknek a nagy férfiaknak? Képes leszel-e a reád váró nagy feladatok megoldására? Képes leszel-e válságos időben, légiónyi kísértéssel, akadállyal, bajjal és nyomorusággal küzdő Anyaszentegyházunk egyik hajóját úgy kormányozni, hogy az Isten országának dicsőségére váljék?!

Ti tudjátok Testvéreim, hogy nem kerestem, sőt nem is reméltem e nagy kitüntetést. De ha ti úgy láttátok jónak, hogy ezzel református Anyaszentegyházunknak nagyobb hasznára lehetek, ám legyen meg a ti óhajotok és az Ur szent akarata, mely a ti szíveteket vezérelte. Én mélyen érzem a rám váró feladat szent súlyát s amennyire erőmtől telni fog — Isten segédelmével — azon leszek, hogy e megtisztelő bizalomra méltatlanná ne váljak.

Ámde bocsássatok meg, ha a felelősség érzetében mindenkor osztozkodni óhajtok veletek t. i. hogy valamint a ti bizalmatoknak egyhangu megnyilatkozása folytán emeltettem e magas polcra, azonképen — remélem — ezután is megtiszteltek bizalmatokkal és segítségetekkel ott fogtok hátam mögött állani mindenkor, amikor egyházmegyénk előhaladása és Isten országa terjesztése ügyében kezemet az ekeszarván fogom tartani.

El vagyok rá készülve, hogy némi kifogás és gáncs érhet úgy engemet, mint egyházmegyénket azért a merész gesztusért, hogy engemet választott meg gondnokává, világi vezetőjévé. Tudom, hogy nem volna comme il faut épen az én részemről apológiát tartani ebben az ügyben.

De ezekben a válságos időkben nem is az a fontos, hogy mit szólnak a minden áron gáncsoskodni akarók, hanem, hogy minden ép-kéz-láb hívő egyháztag fokozott erővel ragadja meg Anyaszentegyházunk süllyedő hajóját és segítse azt előre. Életével, cselekedetével, áldozataival azon működjék, hogy ne legyen egyetlenegy holt tagja sem az Anyaszentegyháznak, hanem bizonyágtérvő lelkek ezrei álljanak elő és tűnjenek el

sorainkból a „majdnem” keresztyének, akik építés helyett méltelyező hatással vannak egyházi közéletünkre.

A hit hegyeket mozgató erő! Ez a protestantizmus alapvető principiuma. Ennek a hitnek mennyei tüzét kezdi oltogatni mindenfelé a világ lelke. Nekünk lelkészi és világi vezetőknek lehet-é magasztosabb, szentebb feladatunk (sőt egyenesen eskünkéből folyó kötelességünk), mint a hit ellenségeivel szemben megoltalmazni a gondjainkra bizott lelkeket a hitetlenkedő és destruktív gondolkodásu egyének sátáni fondorkodásaitól.

Ámde ha a só megizetlenül, mivel sózatik meg? mondja Jézus (Máté: 5, 13). Ne szégyeljük kimondani, hogy az a legnagyobb szerencsétlensége református egyházunknak, hogy a vezetők közül sokan — tisztelet a kivételeknek — nem tudnak, vagy nem akarnak felemelkedni küldetésük isteni magaslátára. Valljuk meg őszintén, hogy vannak lelkészek, akik vagy a régi ultra liberális nevelés következtében, vagy a belső vokáció hiánya miatt farizeuskodásnak tartják azt, hogy hiveik előtt való mindenkori forgolódásaikban, beszédeikben, cselekedeteikben, sőt ruházkodásukban is, szóval egész viselkedésükben Isten választott embereinek látszassanak. Pedig a mi egyházunk felvilágosodott tagjai az ő lelkészükből nálluknál hívőbb egyént, Isten választott emberét óhajtják látni. Ezt aztán készséggel, boldogan követik is! Csak az ilyen lelkész végezhet eredményes belmissziói munkát akkor, ha ezekkel az erényekkel párosul a lelkészi prudencia és a kálvini fegyelmező erő is.

Hát egyházunk világi tisztviselői részen vannak-é mindennütt, ahol veszély fenyegeti vallásunkat? Tudásukkal, befolyásukkal, hitükkel, áldozataikkal bizonyosságot tesznek-é kelleőleg a Krisztus evangyélioma mellett? Átérik-é hivatásuk fontosságát, tudják-é, hogy nincs gyönyörűsebb, megtisztelőbb bizalmi állás a földön, mint az övék? Mily felemelő, boldogító, lelkeket hódító: anyagi jutalom nélkül, a lélek sugallatára tenni a jót, az istenit, példaadással szolgálni másoknak a hitben, a jócselekedetben! Ámde kötelességüknek tartják-é ezek az isteni munkára magukat esküvel is elkötelezett világi vezetők, hogy legalább a népnek való példaadás okáért Isten házát szorgalmasan látogassák, urvacsorával éljereken „mindenkor, amikor arra alkalmuk van”? Akik még ezeket sem cselekszik, azok nem építik, hanem rombolják az Anyaszentegyházat.

Helyesen írja valaki a hivatalos lap december 2-iki számában, a „Problémák” című rovatban, hogy „egyházunk új reformációját nem az ifjuságon, de a lelkipásztorokon kell elkezdeni.” Amihez még én azt bátorkodom hozzátenni: *és a világi vezetőkön!* Ne csak a lelkészeket okoljuk folyvást az egyház bajaiért, hanem próbáljuk meg mi, világiak is, vállvetett buzgalommal segítségükre lenni, együtt érezni velük.

„Orvos, gyógyítsd meg először magadat!” Anyaszentegyházunknak ezekben a nehéz időkben nemcsak megkeresztelt vezetőkre van szüksége, hanem élő hittel rendelkező, hivatásukat és kötelességeiket valóban átérző valóságos keresztyénekre. Öngyógyítás pedig nincs önfegyelmzés nélkül. És mégis sok helyen épen a vezetők félnek legjobban a szigorubb egyházfegyelemtől. Azt tudom, hogy egyházmegyénk, mely legelsőnek alkotta meg az egyházfegyelmi szabályrendeletet, mindenkor gondosan őrködni fog afölött, hogy az a legszigorubbban be is tartassék.

Tudnunk kell továbbá, hogy a mai kor vihára elsöpör minden egyházi és világi alakulatot, mely szociális és karitatív szervek és intézmények nélkül akar élni. Én a mi egyházunkban szeretném megszervezve látni a diakónus és diakonissza intézményt. Diakónusokat képezhet minden lelkész a maga számára, a diakonissza képző felállítását pedig elsőrangú közegyházi érdeknek tartom. Sok irányu munkáját csak ezek segítségével végezheti el áldásosan a lelkész. Hogy mennyire áldásosak és lelki haszonnal járók ezek az intézmények, arra csak egy példát hozok fel. A berlini Statsmissionnak, amely intézmény egyházi, szociális és missziós munkát végez, 50 esztendő jubileumán, az elnök ünnepi beszédében elmondta, hogy egy intelligens ember, a Statsmissionnak egyik munkása, elment egy külvárosi lakásba, amelyben egy elnyomorodott, külsőleg és belsőleg egyaránt lezüllött ember — egyébként orvos — élt betegen, szennyben és piszokban. Beszélgetés közben kinyitja bibliáját és olvasni akar belőle neki. De az orvos dühösen háritja el magától, mondván: „Hagyjon békét nekem!” A misszionárius hazamegy, de két óra multán újból visszatér seprővel kezében, vizet visz, kisépri a beteg szobáját, megmossa a betegágyban nyomorúságosan fekvő embert, tisztába teszi az egész lakást és elköszön. Ekkor azonban már a beteg szeme könybe lábbad: „Jöjjön hozzám — mondja — most már olvasson nekem

az Isten igéjéből." Testvéreim, ez a példa örök szimbólum arra, hogy hol kell kezdeni és hogyan kell elkezdni a keresztyén egyházak szociális misszió munkáját.

Természetes azonban, hogy minden szociális és missziós munkának és szolgálatnak az Ur Jézus legnagyobb parancsolata az alapja: a szeretet. Amely gyülekezetben ez a szeretet nincs meg, az a gyülekezet megfagyott és megfagyaszt. Abból a gyülekezetből menekülnek az emberek, mert nem bírják ki azt a hideget. A természet hidegét el lehet viselni, de a lélek hidegségét nem állja ki az ember — épen úgy, mint az „eleven szenet” sem: a gonosznak jóval való visszafizetését.

Mily szép és áldást hozó dolog lenne, ha a presbiter és a világi tisztviselő nemcsak az egyház vagyoni ügyeinek intézésében működne közre, hanem igazi segítőtársa lenne a papnak a lelki élet mezején is! Ha nemcsak dirigálni akarna, hanem alázatosan szolgálni is. Hiszen az egyháznak nem azért van szüksége a világiak közreműködésére, hogy az uralomban osztozkodjanak, hanem a szolgálatban.

Szeretném a Nagyliszteletű Elnöktársam hozzájárulásával az egyházlátogatásnak mai —mondhatni— csak formaivá vált intézményét, egyházunkra nézve áldásthozóbbá tenni akképen, hogy az elnökség időnként meglátogatná azokat az egyházakat, ahol a veszélynek csirái kezdik a fejüket felütni, vagy ahol a belhivatalnokok és a gyülekezet közötti jóviszony bomladozik. Így válnék lehetővé az egyházak létérdekét veszélyeztető bomlasztó erőknél idejében való megfékezése és így lehetne — mint régen — az egyházlátogatással egyidejűleg az egyházi fegyelmet is gyakorolni. Ez által elejét lehetne venni sok áldástalan fegyelmi ügynek, melyeknek az egyházmegyei közgyűlések nyilvánossága előtt való pertraktálása egy cseppet sem válik épületessé az ott megjelent gyülekezeti tagok lelkére nézve. Különben is —meggyőződésem szerint,— az volna a helyes és a bűnösre nézve is az lenne javítóbb hatással, ha a kényesebb természetű fegyelmi ügyek tárgyalása zártkörűleg, vagy időszakos tanácsban történnék, ahol lehetővé válnék a nyilvánosság kizárása. Hiszen már egy 1598-ban megjelent kánonban olvashatjuk, hogy: „a szuperintendens a tisztökhöz nem illő életet folytató prédikátorokat büntesse, de szeliden és emberségesen, hogy lelkőket megnyerje, Krisztusnak azon tanítása szerint, „Ha pedig vétkezik ellened a te atyádfia, menj el és

dorgált meg őtet *csak teközötted és öközötte*. Hogyha szódat fogadja, megnyerted a te atyádfiát." (Máté: 18, 15.) „Ha már több mint 300 évvel ezelőtt ily tapintatos és evangéliumi szellemben tudtak fegyvelmezni, miért ne tudnánk mi, a mai — külsősegekre olyan sokat adó — kulturált emberek?!

Méltóztatnak rá emlékezni, hogy a folyó évi június végén Prága a kereszt jegyében állott, a katólikus nap példás összetartásban folyt le és ez az ország összes katólikusainak közös ünnepe volt, amely nemzetiségi külömbség nélkül egybeforrasztotta a katólikusságot. Ez az összetartás az, ami előtt az állami tényezők is meghajtják fejüket és aminek folyományaként a katólikus egyház követeléseit az állam is teljesítette. Ha visszagondolunk a prágai katólikus napokra, önkénytelenül is eszünkbe jut, hogy bizony mibennünk reformátusokban nem nagyon van meg ez az összetartás. Elég utalni e tekintetben arra a körülményre, hogy némelyek időnap előtt, erőszakosan szeretnék különszakítani egyházmegyénktől a velünk évszázadokon át megértésben és megelégedésben együttélő szlovák nyelvű testvéreinket. Most, amikor teljes egyetértésre volna szükség, mert életbe vágó fontosságu egyházi kérdések várnak elintézésre, fölébe helyezik a tulzó nacionalizmust az egyháznak és az evangéliomnak. Hamis jelszavakkal negligálni akarják féltékenyen őrzött autonómiánkat és fennálló egyházi törvényeinket.

Elfelejtik ezek az urak, hogy szentegyházunk autonómiájának megcsorbitása végzetes következményekkel járhat reánk nézve.

De hát legyen meg ez az elszakadás! Azonban nem forradalmi, hanem törvényes uton és evangéliomi eszközökkel. Mussolini fasiszta zászlóira ezek a szavak vannak felírva; hit, fegyelem, harc. A református anyaszentegyház zászlóira is ezeket a szavakat írhatjuk fel kitérülhetetlen betűkkel. Mert hit és fegyelem nélkül megsemmisülünk önmagunktól, harc nélkül pedig összetipor bennünket a hitetlenség és egyéb küllellenségünk.

Ilyen gondolatokkal vállalkoztam arra a magasztos feladatra, amelyre elhivatok Testvéreim! Akik még nem ismernétek, vagy rosszul ismernétek, azok majd tapasztalni fogjátok, hogy szívem melegen dobog, hogy van egy jó tulajdonságom: mindig többet teszek, mint amennyit ígérek,

Tapasztalni fogjátok majd, hogy én is — mint mindnyájan — gyarlóságokkal teljes ember vagyok, de hívő ember vagyok. Épen azért a magam számára semmit sem követelek, de az én Uram hűséges szolgálatából viszont semmit sem engedhetek és az ő szent ügyéért még szeretetteljes szigorúságra is képes vagyok. Különbén a Zakariás próféta tanítása szerint igyekszem sáfárkodni közöttetek „nem erővel, nem hatalommal, hanem az Urnak lelke által.” (Zak.: 4. 6)

Nem felebbvalótok akarok lenni, hanem testvéretek, segítő társatok. A szeretetet nemcsak szájamon akarom hordozni és azt lépten nyomon csak hangoztatni, hanem éreztetni és cselekedeteimben szemléltetni is. Arra kérek benneteket, hogy ti is szeressétek egymást.

E szent munkára ismételten kérem mindnyájatok szives segítségét és jóindulatát s ha ezekkel megajándékoztok, akkor hitteljes lélekkel mondhatom ki e bátor nyilatkozatot, programom ennyi lesz: amire megesküdtem, azt meg is tartom. Isten engem úgy segéljen! Ámen.”

Az egyházmegyei gondnok, beszédje után, sorban kezét fogott a tisztikar tagjaival, majd Kőmives Sándor egyházmegyei papi főjegyző üdvözölte a gondnokot:

„Nagyságos Egyházmegyei Gondnok Úr! Amikor hivatali tisztem folytán most az a szerencse jutott osztályrészemül, hogy Nagyságodat, mint az Ungi református egyházmegye gyülekezeteinek egyhangu lelkesedéssel megnyilvánult akaratából megválasztott gondnokát az egyházmegye tisztikarának és gyülekezeteinek képviselőjében üdvözölhetem, engedtessek meg nekem, hogy az Ótestamentomi Szentírás örökszép történetei közül felidézzem azt a jelenetet, amelyről a Királyok dolgairól írott I. könyv 19. fejezete emlékezik. Illyérről van ott szó, a beszédben és cselekedetekben egyaránt hatalmas „mennyei tűz” prófétájáról, aki az Ákháb és Jezábel halálos fenyegetéseitől megrettenve, elmenekült Beersebába és elment a pusztába egy napi járőföldre. És ott „leülvén egy fenyőfa alatt, könyörgött, hogy hadd haljon meg és monda: Elég, most oh Uram vedd el az én lelkemet, mert nem vagyok jobb az én atyáimnál“. De — álmában — „illeté őt az Ur angyala és monda: Kelj fel és egyél, mert erőd felett való utad vagyon. És ő felkelt és evett és ivott és méne annak az ételnek erejével 40 nap és 40 éjjel, egész az Isten hegyéig, a Hórebig.”

Ebben a nagy jelentőségű történetben én ennek a mi mai ünnepségünknek a kiabrázolását látom és — visszagondolok arra, amikor két évvel ezelőtt Te is úgy érezted, hogy elkedvetlenedtél és megfáradtál a kötelességteljesítésben, amikor 32 évi lelkiismeretes munka után a pihenést, a nyugodalmat kerested. Jól emlékszem, hogy akkor a *bucsuzás* szava az volt az ajkadról, hogy azt a *kapcsolatot, amely téged születésed óta a mi Ungi református egyházmegyénkhez köt, elszakadni mégsem enged* és ennek a mi sok küzdelemmel teljes életü erkölcsi tesületünknek *önkéntesen, továbbra is közkatonája maradsz.*

Két év telt el azóta, de mennyi sok minden történt e két év alatt! *Meglátogatott* minket az Úr és a látogatás sulya alatt szomorúsággal telt meg a szívünk. Egyházmegyénk épületének leghatalmasabb tartó oszlopai dőltek ki sorra egymás után. Nekünk megint csak új pillérekre van szükségünk, új meg új embereket kell keresnünk, akik a mi elveszített vezéreink helyére álljanak és a lehanyatlott zászlót újból magasra emelve, tovább vezessenek minket.

Ilyen körülmények között ki csudálkozhatnék rajta, ha segítő társakat, vezéreket legelső sorban a mi kipróbált régi embereink között keresünk? Ki ne tartaná természetesnek, hogy hívó szavunk legelső sorban Te feléd hangzott el? A megéjtett szavazás eredménye mutatja, hogy mindannyian egy véleményen vagyunk. Az az egyhangú elhívás, amely úgy szólott hozzád, mint Illyés prófétához az Úr angyalának szava: „Kelj fel és eredj!” — lelkünknek abból a határozott és biztos meggyőződéséből fakadt, amely szerint tudtuk, hogy *Té, aki mindig hív voltál a rád bizottakban, amíg szolgálnod kellett — és akit arra birt a lélek, hogy a velünk való lelki közösségben önként vállald a terhek hordozását, amikor kijelentetted, hogy a kötelességteljesítés útján továbbra is, önként is szolgálni akarsz: most, amikor hívó szavunkat meghallod, visszajössz hozzánk és szent elhatározással veszed kezébe azt a vezéri pálcát, boldogan és örvendezve azon, hogy ezen a felséges és szent munkamezőn, a mi Ungi református egyházmegyénkért neked is, újból szolgálni lehet.*

Szent ez a munkamező és szent az az örökség, amelyet ma tőlünk átveszel. Ez az egyházmegyei gondnoki szék nagynevű elődöknek, a pálóci Horváth Györgynek, az örök emlékeztető pálóci Horváth Simonnak, Bernáth Zsigmondnak, Ko-

vách Károlynak, Komjáthy Bélának, báji Patay Györgynek és bernátfalvi Bernáth Zoltánnak az öröksége.

Nagy bizakodással tekintünk reád, amikor e fényes nevé elődök nyomdokaiba lépsz. És nagy a mi szívünknek öröme, amikor ebben az örökségben Téged köszönhetünk. Mert Te előtted nem kell feltárnunk a mi fájó sebeinket. Nincsen szükség rá, hogy Te előtted rámutassak arra a *nagy szélre, földindulásra és pusztító tüzre*, melyet Illyésnek mutatott az Ur angyala ott a Hóreb hegyén az Ur előtt. Jól tudod te a mi panaszainkat, jól látod a mi sorsunkat és a mi titkon való sóhajtásainkat is jól ismered.

„Kelj fel hát és menj!” Eredj és járj előttünk és mi követünk szent lelkesedéssel. Fogadd őszinte szeretetből fakadó üdvözlésünket azon óhajttással együtt, hogy Téged, mint egyházmegyénk gondnokát még nagyon hosszú időn át tartson meg az Isteni Gondviselés erőben, egészségben, mindnyájunk közjávára egyházmegyénk és anyaszentegyházunk előhaladásának fáradságtalan munkálására!

„Áldjon meg Téged az Ur és őrizzen meg Tégedet!”

11. A gondnokbeiktatás ünnepe után a közgyűlés tagjai elfoglalták helyüket a tanácskozási asztal mellett. Az esperes imádkozott és az egyházmegyei gondnok, mint a közgyűlés világi elnöke üdvözölte a közgyűlés tagjait, megnyitva a tanácskozást.

12. A közgyűlés a fenti névsor szerint megalakult. Távolmaradását igazolta Hegyi György, Juhász Imre, Kálniczky János és Bittó Béla. Igazolásra szólítottak: Ritoók Lajos, Sutka Kálmán, Szeretva és Lucska.

13. Az 1934. augusztus 28-iki gyűlésről elmaradását igazolta Szakal István,—Szeretva és Lucska igazolást nem adott.

Közgyűlés Szeretva és Lucska egyházakat 20—20 korona rendbíróságban marasztalta el.

14. Az 1935. július 30-iki közgyűlésről távolmaradását kimentette Móré Gábor és Szakal István.

Közgyűlés az igazolást nem adott Kálniczky János és Nyitray Lajos lelkészeket 20—20 korona rendbíróság megfizetésére kötelezi.

15. Olvastatott az egyházmegyei szavazatbontó bizottság 1935. augusztus 29-én Nagykaposon felvett jegyzőkönyve, mely-

szerint a f. évi 8. sz. kgy. határozattal elrendelt szavazások eredményeként beérkezett 27—27 érvényes szavazatból az egyházmegyei gondnoki állásra Nyomárkay Sándor ungvári lakos nyug. lelkész kapot 27 szavazatot,

a világi tanácsbírói állásra dr. Szekeress Albin nagykaposi járásbíró 25, Luby Lajos pálóci jegyző pedig 2 szavazatot nyert.

Közgyűlés a szavazás eredményeként Nyomárkay Sándor megválasztott egyházmegyei gondnokot hivatalába már beiktatta, dr. Szekeress Albin urat pedig megválasztott világi tanácsbírónak jelentette ki, tőle a hivatali esküt kivette, őt az egyházmegye tisztviselői sorában szeretettel és jóreménységgel üdvözli és a választásokról a főtiszteletű egyházkerületnek tisztelettel jelentést tesz.

16. Olvastatott az 1934. évre vonatkozó esperesi jelentés: Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Egyházmegyénk kebelébe tartozó gyülekezeteinknek mult évi hit-, és valláserkölcsi életéről, valamint iskolai ügyeiről, szervezési és vagyoni állapotáról jelentésemet, a hozzám beérkezett egyházlátogatási jegyzőkönyvek adatai alapján, a következőkben van szerencsém tisztelettel előterjeszteni:

Hit és erkölcsi élet.

1. *Istentisztelet* minden egyházban van délelőtt és délután is, kivéve Bártfát és Pallót, ahol váltakozva tartatnak. A délelőtti istentiszteletek minden helyen igehirdetéssel tartatnak, a délutániak szintén, kivételt képez Sólymos és Viszoka, ahol csak ima van délután. Délután bibliamagyarázat van: Csepely, Iske, Bés, Pályin, Nagyszeretva, Bajánháza és Pinkóc egyházakban. Kátémagyarázat van: Szürtén és Felsőröcsén. Általában „*kellő számban*“ látogatják az istentiszteleteket vásár- és ünnepnapokon.

7. A vallás és énektanítás minden iskolában zavartalanul és akadályoztatás nélkül folyik.

8. *Az Urvacsorával élők száma az 1934 évben:* Tiszaásvány 6000, Csap 1500, Tizasalamon 850, Kísrát 554, Szürte 605, Palágy 801. Gálocs 300, Bártfa 240, Palló 440, Vajkóc - Mátyóc 210, Csepely 188, Veskóc 318, Szirénfalva 679, Nagyszelmenc 420, Nyarád 720, Nagykapos 818, Csicsér 950, Mokcsa 256, Mogyorós 300, Vaján 501, Iske 480, Bés 989, Vámoslucska 1500, Sólymos 480, Pályin 1464, Nagyszeretva 1000,

Bajánháza 638, Viszoka 754, Felsőőröcse 1800, Sárosmező 1500, Kereszt 1000, Jenke 2200, Pinkóc 550, Bező 2600, Zahar 2400. Az Urvacsorával élők száma „megfelelő” mindenütt. Pályinban, Bajánházán és Viszokán emelkedőben van.

9. *Betegeknek* minden helyen, amikor kívánják az Urvacsora kiszolgáltatik.

10. *Az Urvacsorai jegyeket adja:*

Kenyeret a presbiterek, bort az egyház: Tiszaásvány, Tiszasalamon, Kistrát, Veskóc, Nyarád, Nagykapos, Csicsér, Mokcsa, Vaján, Vámoslucska, Bajánháza, Zahar.

Adományokból: Csap, Gálocs (itt a hívek adják sorrendben), Bátfa (Sutka Kálmán em. tanácsbíró), Csepely (a hívek adják), Szirénfalva (kenyeret a kurátor, a bort adományozzák), Iske (kenyeret a hívek, bort vagy a hívek, vagy az egyház), Sólymos (az egyház), Nagyszeretva (kenyeret Szentimrey Dániel, bort az egyház), Viszoka, Felsőőröcse, Kereszt, Jenke, (ezeken a helyeken részben az egyház, részben a hívek), Bező (csak ritkán egyesek inkább az egyház).

Kenyeret a hívek, bort az egyház: Vajkóc—Mátyóc, Veskóc, Nagyszelmenc, Mogyorós, Bés.

Presbiterek adják mindakettőt: Szürte, Palágy.

Kenyeret a kurátor, bort az egyház: Palló, Pályin, Sárosmező.

11. *A konfirmándusokat* mindenütt a lelkész oktatja a következők kivételével: Veskóc: tanító és lelkész, Szirénfalva: tanító, Nagykapos és Csicsérben a segédlelkész, Sólymoson a tanító és lelkész, Zaharban: tanító.

13. *A konfirmáció évenként történik* minden helyen és pedig Áldozócsütörtökön, kivéve: Bátfát és Pallót ahol két évenként van; Veskócon, Felsőőröcsén és Pinkócon nem volt. Sólymos: szükség szerint. Egyes helyeken amikor vannak jelentkezők.

A gyermekeket minden helyen az egyházhatósági határozat szerint 14 éves korban konfirmálják.

15. *Vallásos esték, vallásos összejövetelek*, missziói napok stb. voltak a következő helyeken: Csap: vall. esték, ifjusági összejövetelek okt. 1-től április 1-ig hetenként, Tiszasalamon: 5-ször, Kistrát: 8—10-szer, Szürte: okt. 31.—Virágvasárnapig hetenként, gyermek-istentisztelet havonként, Palágy: okt. 31.—Husvétig 2 hetenként, Gálocs 8-szor, Bátfa: 12-szer a lelkészlakon, Palló: 20-szor, Vajkóc—Mátyóc: 10-szer, Csepely Nagy-

kapossal összekapcsolva, Szirénfalva: 4—5-ször, Nagyszelmenc: „több ízben”, Nyarád: 3-szor, Nagykapos: 4-szer, egyházszer-vek hetenként, Csicsér: több ízben, Mokcsa: 5 ször, Mogyorós: 3-szor, Vaján: vallásos esték Adventtől Husvétig hetenként egyszer, Iske: vallásos esték a téli hónapokban két hetenként, Bés: 5-ször, Pályin a templomban Urvacsora-osztás napján ünnepegy és verseny-szavalás, Nagyszeretva: Adventtől Husvétig minden második este ének-óra, Bajánháza: kb. 24 szer, Viszoka egy néhányszor, Felsőőröcse: 3-szor, Sárosmező: télen minden szombaton este, Kereszt 5 ször, Jenke: nov. - Husvétig minden szombaton este, Pinkóc: 10-szer, Bező: Andventtől Husvétig minden második este, Zahar: 4-szer.

Nem tartottak összejöveleket egyáltalán a következő egyházakban: Tiszaásvány: helyiség hiányában, Veskóc, Vámos-Lucska és Sólomos.

Nincsen semmi féle vallásos egylet a következő helyeken: Tiszaásvány, Gálóc, Bátfa, Palló, Veskóc, Szirénfalva, Nagyszelmenc, Mogyorós, Iske, Bés, Felsőőröcse, Kereszt, Jenke, Pinkóc.

Nincsen egyházi énekkar a következő helyeken: Gálóc, Bátfa, Vajkóc-Mátyóc, Csepelyen tél idején énektanulás véget öszejönnek Nagy György csendőrörmesterhez, Szirénfalva, Nagyszelmec, Mokcsa, Iske, Sólomos, szintén rendelkezik énekkarral. Nagy-Szeretván hangszer hiányában nincs. Ugyancsak hiányzik Viszoka-Kereszt- és Pinkóc egyházakból is. *Pedig énekkarnak minden egyházban kellene lennie, ahol csak létesítésére a minimális feltétet meg van, mert az ének és zene finomítja, csiszolja az emberi lelket.*

19., *A vasárnapi munkaszünetet* minden egyházban megtartják a hívek és egy egyházban sincsenek valláserkölcsei életet zavaró jelenségek, szokások, vagy babonás cselekedetek.

21., *Egyházi szertartás* csak egy esetben mellőztetett Vajánban, ahol Varga Gyula és Király Julianna új házások csak polgári házasságot kötöttek, egyházit nem.

24., *A temetők majdnem mindenütt községiék* és rendben vannak; leginkább az egyház gondozza. Vajánban vitás a tulajdonjog a temető felett. Salamonban Csepelyben a temető az egyház tulajdona.

26., *A presbíterek* hiven teljesítik tisztükből folyó kötelességüket és a hívek előtt jó példával járnak elől. Kivételt

csak két egyház képez, ahonnan a következőket jelentik az egyházlátogatási jegyzőkönyvek: Bés: itt valahogy az adakozási készség gyenge és az látszik a jegyzőkönyvből, mintha nem volnának eléggé ügybuzgók. Az egyházlátogatás alkalmával csak egy presbiter jelent meg, mert a többi sürgős mezei munkájával volt elfoglalva. Pályinban pedig az történt, hogy felelőtlen bujtogatóknak felültek; a rendes állapot azonban már kezd visszatérni és ismét minden a helyes kerékvágásban fog haladni. Mogyoróson: Eötvös Dániel már 30 éve van meg presbiteri tisztében.

27., *Egyházi, vallási, iskolai-sérelem* nem volt sehol sem. Vajánban az van bejegyezve, hogy „Az iskola községi segélyezésének ügye fellebbezés alatt, temető és csűrös kert tulajdonjogának a kérdése megoldás előtt áll az Országos Hivatal döntéséig.

18., *A belhivatalnokok és hivek között* okvetlenül szükséges békés és kívánatos jó viszony minden egyházban meg van, kivéve Nagyszelmencet, ahol már a mult évben sem volt meg s most is az van bejegyezve, hogy „kivánni valót hagy”.

34., *Évi számadások eredménye*: Bevétel: 647.295.08 Kč, Kiadás: 587.118'43 Kč. Maradvány: 60.176'65 Kč.

35., *Kintlevő egyh. adó hátralékok összege*: Tiszaásvány: 28.443'09, Csap: 70 217'90, Szürte: 2714 kor. 25 %, Tizsalamonban 30 %, Palágy: 5 %, Gálocs: 25 %, a belhivatalnokok fizetéséből, Csepely: 1368'40 Kč, Veskócz: 1040 kor. Szirénfalva: 519'75 kor, Vaján: 7148'50 kor, Bés 2000 kor, Pályin: 3000 kor, Nagyszeretva: 10.000 kor, Jenke: 10 %. *A legtöbb hátralék egyházi adóból van.*

37., *Az egyházak jelenlegi adósága*: Csap: 108.000 kč, 1324'25 kč törlesztés és kamat, Tizsalamon: 15.500 kč, törlesztett 500 kč t, Kistrát: 2500 kč, 1414'80 kč kamatot fizetett visszamenőleg régebbi adóság után, Szürte: 18.300 kč, 1000 kč tőke törlesztve, Gálocs: 22.500 kč, Vajkócz-Mátyócz: 500 kč, 8 %, Szirénfalva: 400 kč 6 % regále tőke, kamata a tanítóé, Nagyszelmenc: 12.002.84, Nyarád: 5680 kč, Nagykapos: 35.000 kč 7 és 6 %, Csicsér: 4000 kč, 3000 kč t törlesztett, Mokcsa: 7000 kč lombard hadikölcsön, Mogyorós: 7000 kč, 3000 kč törlesztés, Vaján: 26.863.24 kč, 1500 kč törlesztve, Pályin: 2000 kč, Tasolya: 3000 kč, Bező: 10.000 kč, Zahar: 4000 kč.

41., *Változás az egyházi vagyonban* csak Mogyoróson volt,

16 katasztrális holdat örökölt az egyház, Felsőrócsén pedig 20 katasztrális hold föld birtok per folytán Polyankának lett odaitélve. A többi helyen változatlanul maradt az egyházi vagyon.

43., *Adóval, vagy járulékkal hátralékban vannak* a következő egyházak : Csap : föld és házbér adó : 9200 kč, Mokcsa : községi pótadóban hátralék : 1300 kč, Vaján : cirka 3000 kč.

46.,—47., *A múlt évben a következő építkezés és javítás történt* : Csap : kerítés : 3881,55 kor, Kistrát : iskola padok : 1400 kor, Bátfa : javítás volt 792,85 kor. összegben, Vajkócz-Mátyócz : templom javítás : 2600 kor, Csepely : javítás : 441,80 kor, Veskóc : javítás : 325 kor, Szirénfalva : iskola padok : 2000 kor, Nagyszelmenc : istállót renoválta : 1768 kor, Szirénfalva : 25.000 kor-ért megvette a községi iskolát, Nagykapos : új paróchiát épített : 73.183,70 kor, Vaján : magtár betoneozás : 600 kor, Iske : istálló fedés és szivattyus kut építés : 3662,50 kor, Vámos-Lucska : kisebb javítás : 205 kor, Sólymos : torony ablakok javítása : 220 kor, Pályin : paróchián renoválás : 4602,50 kor, Felsőrócsé : templom renoválás : 4200 kor, Jenke : kisebb javítások : 209,20 kor, iskolára dologi kiadás : 776,50 kor, Pinkóc : lelkészlakon kisebb javítás : 616,60 kor, Bező és Zahar : kisebb javítások : Bező 500 kor, Zahar : 400 kor.

53. Szeretváról a templom renoválásról semmi jelentés nem jött !!.

Csap templomát renoválta 22.000 kor-ért.

56., *Rendkívüli egyházi adó* volt kivette a következő egyházakban : Palágy : 4000 kor, Csepely : 3014 kor, Nagykapos : 40.000 kor.

58., *Az adakozások összege az elmúlt években évről-évre* csökkent. Most azt az örvendetes tényt kell bejelentenem, hogy az 1934 évben javulás mutatkozik ezen a téren. A javulás így egyszerre nem is kis arányu amennyiben a múlt évi adakozásokhoz viszonyítva kb. 9.000 koronával emelkedett. Természetesen hol van még ez az előbbi években befolyt adakozási összegtől, mikor még 70.000 koronát tett ki a begyűlt összeg. Az adakozások összege az 1933 évben : 30,946 korona volt, az 1934 évben pedig : 39,932 koronára emelkedett.

Statisztikai adatok.

63., *Az 1934 évben konfirmált* : 151 fi és 149 nő = 300.

71., *A polgári községek lélekszáma* egyházmegyénkben = 30.396.

72., *A gyülekezetek lélekszáma* 13.504.

73., *Született* az előző évben fi = 151, nő = 150 = 301.

74. *Meghalt* az előző évben fi = 106, nő = 124, Összesen 230.

75., *Hozzánk áttért* fi = 10, nő = 6 = 16. *Kitért* : fi = 6, nő = 12, = 18.

76., *Szaporodás* összesen 75.

77., *Házasságkötés* : tiszta pár = 96, vegyes pár = 11, Összesen 107.

Közgyűlés az esperesi jelentést tudomásul veszi, és a jelentés egyes pontjaira a következő határozatokat hozza :

1. Az egyházlátogató bizottságoknak szigoruan meghagyja, hogy az egyházközségek életére és vagyoni viszonyaira vonatkozó kérdésekre a legszigorubb pontossággal tegyék meg jelentéseiket.

2. Elismerését fejezi ki a közgyűlés Jesó István iskei egyháztagnak azért, hogy a templomi éneklést már 30 év óta minden díjazás nélkül vezeti.

3. Szigoruan figyelmezteti a lelkészeket arra, hogyha a gyülekezetben 14. életévét betöltött gyermek van, annak konfirmálását más évre elhalasztani nem szabad.

4. A téli estéken a vallásos esték Ásványban és Lucskán is megtartandók.

5. Vallásos és jótékonyági egyesületeket szervezni köteles legalább minden anyaegyház, tehát a bátfai, nagyszelmenci, iskei, bési, rócsei, jenkei és pinkóci egyházközség is.

6. Szirénfalva és Pinkóc köteles az egyházi énekkart megszervezni.

7. A vallásos iratok terjesztésére Palló, Mogyorós és Bés is kiváló gondot fordítson !

8. Felhívatnak a szlovák nyelvű egyházközségek lelkészei és presbitériumai, hogy a szekták terjedése ellen erős harcot folytassanak,

9. A legszigorubban figyelmezteti a közgyűlés a bési egyház presbitériumát a presbiteri gyűléseken való megjelenés kötelezettségére. Ha a presbitérium az egyházlátogatás alkalmával teljes számban meg nem jelenik, ellene az egyházmegye fegyelmi eljárást indít.

10. Az egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyvében örökíti meg Eötvös Dániel érdemeit, aki a mogyorósi egyházban 30 év óta viseli a presbiteri tisztséget.

11. Ásvány, Csap, Szürte, Salamon, Palágy, Gállocs, Csepely, Veskóc, Szirénfalva, Vaján, Bés, Pályin, Szeretva és Jenke kintlevő egyházi adóköveteléseik behajtására a politikai hatóságok segítségét is igénybe venni kötelesek.

12. Csap, Mokcsa és Vaján állami és egyéb adótartozásait haladéktalanul rendezni kötelesek és annak megtörténtéről a közgyűlésnek jelentést adjanak.

13. Ásvány, Szürte, Gállocs, Szelmenc, Szeretva, Sárosmező és Salamon kötelesek a hátrálékban maradt lelkészi és tanítói fizetés haladéktalan kiszolgáltatására. Annak megtörténtéről az egyházmegyei közgyűlés jelentést vár.

14. Elkötelezi a közgyűlés a szelmenci egyházat, hogy a rendeltetésétől elvont és idegen célra elköltött szegényalapját állítsa ismét helyre és fordítsa eredeti rendeltetésére. Ennek megtörténtéről a jövő évi egyházlátogatásnak jelentést adjon.

17. A nagykaposi lelkészválasztás megejtésére kiküldött bizottság jelenti, hogy a nyugdíjazás folytán megüresedett lelkészi állásra egyhangu meghívással dr. Magda Sándor csicseri lelkész-püspök választatott meg. A választás érvényre emelkedvén, a megválasztott lelkész-püspök az esperesi concessa alapján eszközölt meghívást elfogadta.

Közgyűlés a választást megerősíti és tudomásul vétel végett a főtiszteletű egyházkerületre felterjeszti,

18. A nagykaposi lelkész beiktatására kiküldött bizottság jelenti, hogy dr. Magda Sándor püspök-lelkész ünnepélyes istentisztelet keretében lelkészi állásába be lett iktatva.

Tudomásul vétetik.

19. a) A palágyi egyház II. tanítói állására véglegesen megválasztott Komáromy Erzsébet okl. ref. vallásu tanítónő felszólíttatik, hogy a hivatalos esküt tegye le.

A hivatalos eskü letétele után, közgyűlés Isten áldó kegyelmét kéri Komáromy Erzsébet működésére s őt állásában véglegesíti.

19. b) Csomár Zoltánné szül. Zahorszky Judith kisztrái tanítónő felszólíttatik, hogy okmányainak beterjesztése mellett a legközelebbi közgyűlés előtt hivatalos eskü letételre jelentkezék.

20. Olvastattak a következő jegyzőkönyvek:

I. J e g y z ő k ö n y v

az 1935. évi április hó 23-án Vajánban tartott számvevőszéki ülésről,

Jelen voltak:

Szücs István esperes elnök, Kovács Dániel számvevő, dr. Kiss Bálint ügyész, Ujlaki Sándor, Benkő Lajos, Koncz Gyula és Kőmives Sándor egyházmegyei pénztáros, számvevőszéki tagok.

1. Elnök üdvözli a megjelenteket és az ülést megnyitja.

2. Pénztáros előterjeszti az egyházmegyei pénztár kezelésében levő alapítványok, alapok és tőkék 1934 évi forgalmáról és 1935 január 1-iki állapotáról szóló zárszámadást:

I. Alapok könyve.

Sorszám	m e g n e v e z é s	Tőke az év elején		Bevétel		Kiadás		Tőke az év végén	
		k	f	k	f	k	f	k	f
1	Közigazgatási pénztár	27.577	30	17.246	50	8.203	20	36.620	60
2	Özvegyháza gyámpénztár	136.676	80	11.488	20	8.400	—	139.765	—
3	Pálóci Horváth M. S. alapítvány	275.611	—	21.641	80	20.550	—	276.702	80
4	P. Horváth M. S. házalap	251.613	10	15.096	80	—	—	266.709	90
5	P. Horváth M. S. sírbolt alapítvány	10.453	80	731	80	1.000	—	10.185	60
6	P. H. M. S. Gyűlés tartási alpv.	17.370	50	1.216	—	741	60	17.844	90
7	P. H. M. Pinkóci lelkész alpv.	2.973	60	208	20	181	80	3.000	—
8	Könyvtáralap	4.172	30	292	10	—	—	4.464	40
9	Leánynevelő intézeti alap	6.458	60	452	20	—	—	6.910	80
10	Szabó András alapítvány	1.014	70	71	10	85	80	1.000	—
11	Ásványi lelkészalap	140	90	9	90	—	—	150	80
12	Ásványi egyházi tőke	388	40	27	20	—	—	415	60
13	Gencsy Ferenc alapítvány	2.140	—	149	80	—	—	2.289	80
14	Tóth Lajos alapítvány	6.251	40	887	60	437	60	6.701	40
15	Zsíró István alapítvány	798	60	56	—	—	—	854	60
16	Hajász Mihály alapítvány	873	50	61	20	—	—	934	70
17	Bernáth Zoltán alapítvány	6.498	30	454	90	—	—	6.953	20
18	Szilágyi F. szeretvel alapítvány	1.436	80	80	15	1.016	95	500	—
19	Palágyi lelkészalap	—	—	83.269	50	8.769	50	74.500	—
Összesen		752.449	60	153.440	95	49.386	45	856.504	10

Számvevőszék az alapok könyvének zárszámadását átvizsgálja, azt az eredeti számadásokkal mindenben megegyezőnek találja, jóváhagyja és a Nagytiszteletű Egyházmegyei közgyűlésnek megerősítésre ajánlja.

3. Előterjesztett az adószók könyvéről szóló következő zárszámadás:

II. Adósok könyve.

Összesítés:

Kintlevő tőke az év elején	684.363'45	
Tőkekihelyezés az év folyamán	132.200'—	
Együtt		816.563'45
Befolyt tőketörlesztés		32.580'35
1. Tőke vagyon az év végén		783.983'10
Kamathátrálék az év elején	37.374'65	
Folyó évi kamatkivetés	60 082'40	
Késedelmi kamatok	4.558'80	
Együtt		102.015'85
Kamat befizetés az év folyamán		52.438'35
Marad kintlevőség		49.577'50
Kamatleírás a törlesztések után		537'50
2. Kamatkövetelés az év végén		49.040'—
3. Év végi pénztármaradvány		23 481'—
Az összes vagyon végösszege		856.504'10

Számvevőszék az egyházmegyei pénztár kintlevő követeléseiről vezetett könyvet átvizsgálja, azt minden részletében helyesnek és pontosan vezetettnek, a zárszámadással megegyezőnek találja, jóváhagyja és a Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlésnek megerősítésre ajánlja.

Ezzel a számadással kapcsolatban elrendeli, hogy az egyházmegyei pénztár kötvényadósai kötelesek a tartozások után esedékes kamatokat, — úgy amint azt a kötelezvény szövege is magában foglalja, — félévenként mindenkor pontosan előre fizetni.

Azok, akik kamattartozásaikat az esedékességtől számított egy éven belül nem rendezik, kötelesek a kamathátrálék után késedelmi kamatot is fizetni.

Akik kamathátrálékaikat két éven belül nem rendezik, azoknak a kölcsöne a tőkére nézve is felmondandó és rajtuk az egész követelés birói uton hajtandó be.

4. Vizsgáltatott a pénztári napló, melynek 1934 évi bevétele 205,067.45, kiadása 181,586.45 Kč, pénztári maradványa 1934 december 31-én 23,481, Kč volt. A napló tételei nyugtákkal vannak igazolva.

A számvevőszék jóváhagyta és megerősítésre ajánlja.

5. Vizsgáltatott az egyházmegyei pénztárban kezelt alapítványok alapok és tőkék 1935 évi költségvetése.

A bevétel és kiadás megnevezése	Fedezet		Szükséglet	
	K	f	K	f
1. P. Horváth M. S. alapítvány.				
276.702'80 k. tőke 7 % kamata	19.369'20			
Az ungvári föld bérlete	349 —			
Beretkei árvaháznak			1000*	—
Esperes fizetésébe			550*	—
Egyházm. ügyésznek			1000*	—
„ pénztárosnak			2400*	—
„ papi főjegyzőnek			1000*	—
„ számvevőnek			1000*	—
„ egyesületnek			100*	—
Tőkésítésre			1279'20	
Nagykapos megszavazott segélyébe			2000*	—
Kiosztható segély			9389*	—
Összesen	19.718'20		19.718'20	
2. P. Horváth M. S. házalap.				
266.709'90 korona tőke 6% kamata	16.002'10			
Tőkésítésre			16.002'10	
Összesen	16.002'10		16.002'10	
3. Lelkészi özv.-árva gyámtár.				
139.765'— korona 7% kamata	9.783'60			
Lelkészek 1935 évi járuléka	979'90			
10 özvegy-árva évi nyugdíja			4.000*	—
Rendkívüli segélyezésre			4.800*	—
Tőkésítésre			1.963'50	
Összesen	10.763'50		10.763'50	
4. P. Horváth M. S. sirboltalapítvány.				
10.185'60 K tőke 7% kamata tőkésítésre	713'—		713'—	

5. P. Horváth M. S. Gyülestartási alapítvány.

17.844'90 K. tőke 7 % kamata	1.249'10	
Közebed költségére		1.094'—
Tőkésítésre		155'10
	<u>1.249 10</u>	<u>1.249'10</u>

6. Könyvtáralap.

4.464'40 K. 7 % kamata tőkésítésre	312 60	312'60
------------------------------------	--------	--------

7. Leánynevelő intézeti alap.

6.910'80 K. tőke 7 % kamata	483 80	
Tőkésítésre		89'20
Beretkei árvaháznak		394'60
	<u>483 80</u>	<u>483'80</u>

8. Szabó András alapítvány.

1.000'— K. 7 % kamata segélyezésre	70'—	70'—
------------------------------------	------	------

9. Ásványi lelkészfizetési alap.

150'80 K. 7 % kamata tőkésítésre	10,60	10'60
----------------------------------	-------	-------

10. Ásványi egyházi tőkepénz.

415'60 K. 7 % kamata tőkésítésre	29'10	29'10
----------------------------------	-------	-------

11. Gencsy Ferenc alapítvány.

2.289'80 K. 7 % kamata tőkésítésre	160'20	160'20
------------------------------------	--------	--------

12. H. M. Pinkóczi lelkészalapítvány.

3.000 K. 7 % kamata a pinkóci lelkésznek	210'—	210'—
--	-------	-------

13. Tóth Lajos harangalapítvány.

6.701'40 K. tőke 7 % kamata	469'10	
Szürtei egyháznak		469'10
1935 évi földjövedelem	450'—	
Tőkésítésre		450'—
	<u>919'10</u>	<u>919'10</u>

14. Zsiró István alapítvány.

854'60 K. 7 % kamata tőkésítésre	59'90	59'90
----------------------------------	-------	-------

15. Halász Mihály alapítvány.

934'70 K. 7 % kamata tőkésítésre	65'30	65'30
----------------------------------	-------	-------

16. Bernáth Zoltán alapítvány.

6.953'20 K. 7 % kamata tőkésítésre	486'80	486'80
------------------------------------	--------	--------

17. Szeretvai lelkészalap Szilágyi F.

500'— K. 7% kamata szeretvai lelkésznek 35'— 35'—

18. Palágyi lelkészalap.

74.500'— K. 7% kamata palágyi „ 5.215'— 5.215'—

19. Közigazgatási pénztár.

Az 1935 évre előirt kamatok feleslege	8.188'40	
Egyházak közigazgatási járuléka	2.745'80	
Büntetéspénzek és bírósági költségek	500'—	
Egyházlátogatási nyomtatványok	175'—	
Egyházm. jegyzőkönyvek ára (à 30 K.)	960'—	
Banki kamatok	100'—	
Leírások tőketörlesztések után		1.000'—
Kerületi gyűlésre kiküldötteknek		800'—
Számvevőszék költségei		250'—
Vizsgálatok költségei		800'—
Nyomtatványokra		900'—
Betörésbiztosítás		59'80
Egyházm. jegyzőkönyv		1.200'—
Esperesi fizetésbe		1.900'—
2 papi jegyző fizetése		400'—
Közalapi es nyugd. pénztáros		600'—
Tanügyi bizottsági elnök		80'—
Tőkésítésre		3 379'40
Előre nem láthatókra		1.300'—
Összesen	12.669'20	12.669'20

Beterjeszti:

Kőmives Sándor
egyházmegeyei pénztáros.

Jóváhagyásra és megerősítésre ajánlja a számvevőszék 1935. évi április 23-án Vajánban tartott ülése.

Szücs István s. k. esperes

Ujlaki Sándor s. k.

Kovács Dániel s. k.

Benkő Lajos s. k.

Dr. Kiss Bálint s. k.

Koncz Gyula s. k."

— amellyel kapcsolatban a számvevőszék a következőket határozza és terjeszti jóváhagyás végett a nagytiszteletű Egyházmegeyei Közgyűlés elé:

1, A P. Horváth Mária és Simon alapítvány kamataiból kiosztható segély ez évre 11.389 koroná-

ban állapíttassék meg, ez összegből az előző évi 14/a sz. közgy. határozat értelmében 2 000 Kč a nagykaposi egyházat illeti.

2. A Horváth Mária házalap a folyó évtől kezdve 5%-kal kamatoztassék és a közigazgatási alap javára eső különbözetből az egyházközségek által viselt közigazgatási teher csökkentessék.

3. Az özvegyárva gyámintézet kamatjövendelméből utalni szokott rendkívüli segély összege ez évben 1200 koronára emeltessék.

4. A jelenleg 7000 koronát kitevő leánynevelő intézeti alap kamatai oly módon utaltassanak a beretkei árvaház részére, hogy abból évenként 50'—korona a tőke növelésére tartassék vissza.

5. A Szabó András alapítvány kamatai 70 korona összegben kiadhatók.

6. Bizza meg a közgyűlés a pénztárost, hogy az egyházmegyei pénztárban kezelt alapítványi és egyéb pénzek eredetére vonatkozó adatokat szerezz be és emlékezet okáért az alapok könyvében jegyezze fel.

7. Az egyházmegyei jegyzőkönyvek ára címén az egyházközségek által fizetendő összeg 40 kč-ról 30 kč-ra szállíttassék le.

8. Az egyházközségek által fizetendő egyházmegyei közigazgatási járulék összege 50 %-kal csökkentessék.

9. Egyházlátogatási nyomtatványok ára címén az egyházközségek kivetéssel ne terheltessenek.

10. A tanügyi bizottsági elnök tiszteletdíja 80 koronáról 100 koronára emeltessék.

11. Az esperesi hivatal részére egy darab írógép szereztessék be.

Szücs István s. k.

Kmf.

Kovács Dániel, s. k.

Kőmives Sándor s. k.

Ujlaki Sándor s. k.

Dr. Kiss Bálint s. k.

Benkő Lajos s. k.

Koncz Gyula s. k.

II. J e g y z ő k ö n y v

az ungi református egyházmegye számvevőszékének 1935. évi szeptember 18-ikán Nagykaposon tartott üléséről.

Jelen voltak az alólirottak.

1. Szücs István esperes a megjelenteket üdvözli és a gyűlést megnyitja.

2. Kovács Dániel egyházmegyei számvevő jelenti, hogy az egyházközségek 1934. évi számadásait megvizsgálta, rendben találta és megerősítve jóváhagyásra ajánlja. Javasolja, hogy a gálócsi egyház házilag kezelt tőkái vonassanak be az egyházmegyei pénztár kezelésébe.

Tudomásul vétetett.

3. Számvevő jelenti, hogy az 1934 évi közgyűlés 13/8. sz. határozata értelmében Nagyszeretva és Solymos 1933 évi számadási nyugtái betérjesztettek és azok alapján a számadások rendben találtattak és megerősítették.

Tudomásul vétetett.

4. Pénztáros jelenti, hogy a palágyi egyház az erdőtőke lelkészalapjából elköltött 6.400 korona összeget az 1934. évi közgyűlés 13/9. sz. határozata értelmében segélyképen megkapta.

Tudomásul vétetett.

5. Pénztáros ugyanazon sz. közgyűlési határozatra jelenti, hogy a palágyi egyház 74.500 korona összegű lelkészalap tőkét befizette, illetve átadta kezelés végett az egyházmegyei pénztárnak. Ezzel kapcsolatban javasolja, hogy a palágyi lelkészalapnak félévenként előre fizetendő kamatai, valamint az egyházmegyei pénztárban kezelt, vagy ez után oda beutalandó hasonló természetű alapok és tőkék kamat jövedelmei 6%-ban állapíttassanak meg.

Tudomásul vétetett. A javaslatot a számvevőszék pártolólalag terjeszti a közgyűlés elé.

6. Pénztáros jelenti, hogy a palágyi egyház 7.700 korona kölcsönt vett fel az egyházmegyei pénztárból.

Számvevőszék a kölcsön engedélyezését javasolja.

7. Pénztáros jelenti, hogy a nagykaposi egyház építkezés céljára 25.000 koronát vett kölcsön a pénztárból, melyből 20.000 koronát a f. évben már vissza is fizetett.

Számvevőszék a kölcsön engedélyezését javasolja.

8. Az egyházlátogatóság jelenti, hogy a gálócsi egyháznak csaknem 52.000 korona értékű alapjai nincsenek kellőleg biztosítva, abból majdnem 17.000 korona már csaknem veszendőben van. A többi kihelyezett pénzek megfelelő biztosítása is feltét-

lenül sürgős intézkedést kíván. Javasolja, hogy az alapok utaltassanak be kezelésre az egyházmegyei pénztárba.

Számvevőszék javasolja a közgyűlésnek, hogy utasítsa a gálocsi egyház előljáróságát az egyház alapjainak kezeléséről való részletes elszámolásra. A számadásoknak a helyszínen való felülvizsgálásával és jelentés tétellel bizza meg az egyházmegyei ügyészt, számvevőt és pénztárost, akiket hatalmazzon fel arra is, hogy amennyiben az alapok kezelése körül az egyház érdekeit kellőleg biztosítva nem látnák, az alapoknak az egyházmegyei pénztárba való beutalását haladéktalanul elrendelhessek.

9. Nyitray L. szeretvai lelkész 4.000 koronás egyházmegyei kölcsönét olyan kötvénnyel kívánja biztosítani, amelyen mint jótállók a felesége, továbbá József és Béla nevű fiai vannak aláírva.

Számvevőszék a bemutatott kötvényt nem tartja kellő biztosítékot nyújtónak és utasítja Nyitray Lajos szeretvai lelkészt, hogy tartozásának fedezésére 15 nap alatt megfelelő érvénnyel bíró kötvényt adjon, ha pedig ez meg nem történik, a követelés egész összege per útján is behajtandó rajta.

10. A pinkóci egyház kéri, hogy Borsó János szürtei lakosnak kölcsön adott és bekeblezéssel biztosított 3.000 korona összegű templomalapi tőke követelését, melyet az adós ez idő szerint nem képes visszafizetni, holott az egyháznak a tervbevett templomjavításhoz a pénzre szüksége van, az egyházmegyei pénztár váltsa magához. Az egyházmegyei ügyész a kölcsönt kellőleg biztosítottnak és a követelést jónak találja.

Számvevőszék a pinkóci egyház kérelmét pártolólag terjeszti a közgyűlés elé.

11. A számvevőszék javasolja, hogy az egyházlátogatás fuvardija a legszükségesebb összegben esperes utalványára az e. m. pénztárból fedeztessék.

Szüics István s. k.

Kmf.

Kőmives Sándor s. k.

Kovács Dániel s. k.

Ujlaki Sándor s. k.

dr. Kiss Bálint s. k.

Koncz Gyula s. k.

Egyházmegyei közgyűlés a számvevőszéknek a fenti két jegyzőkönyvben foglalt jelentéseit tudomásul veszi, határozatait megerősíti, javaslatait elfogadja és határozati erőre emeli. Az em. pénztár számadá-

sainak a p. Horváth Mária és Simon alapítványra vonatkozó részét tudomásul vétel végett a főtiszteletű Egyházkerületre tisztelettel felterjeszti.

21. Olvastatott a következő jegyzőkönyv az egyházm. Segélyosztó bizottságnak 1935 évi szeptember 18-án Nagykaposon tartott üléséről:

1. Az elnök, Szücs István esperes bejelenti, hogy a számvevőszék javaslata szerint ez évben a pálóci Horváth Mária és Simon alapítvány kamataiból 11.400 korona segély kerül kiosztásra, melyből az egyházközségeket illető rész 5.600 korona.

Bizottság a kérvényező egyházak között a segély szétosztását a következő módon javasolja:

Nagykapos megszavazott segélye 2.000 kč, Csicsernek templomrenoválásra 1.000 kč, Csepelynek renoválásokra 500 kč, Szürtének templomrenoválására 1.000 kč, Pinkócnak templomrenoválásra 300 kč, Salamonnak adósság kamataira 500 kč, Vajánnak adósság kamataira 300 kč. Együtt 5.600 korona. A rőcsei egyháznak harangbeszerzésre az egyházmegye segélyt nem adhat.

2. A kiosztásra kerülő segély többi részét a bizottság a kérvényezők között a kérvényben kifejtett indokok és a kérvényező anyagi viszonyainak mérlegelése alapján a következőképpen tartja méltányosnak felosztani:

Juhász Imrének 600 kč, Haraszty Károlynak 400 kč, Kálniczky Jánosnak 200 kč, Bodnár Lajosnak 600 kč, Nagy Gézának 350 kč, Rácz Józsefnek 100 kč, Erdélyi Mihálynak 400 kč, Szakal Istvánnak 200 kč, Ujlaki Sándornak 450 kč, Egyed Bélának 500 kč, Kőmives Sándornak 600 kč, Csomár Bélának 300 kč. Ónody Gézának 300 kč, Szanyó Sándornak 200 kč, Nagy Miklósnak 400 kč, Vass Györgynének 100 kč, Maksa Etelnek 100 kč. Együtt 5 800 korona. Özv. Komjáthy Istvánné és Horovcsák Pál kérelmét megfelelő fedezet hiányában az egyházmegye nem teljesítheti.

3. A Szabó András alapítvány 70 korona kamataira Kőmives Sándor orvostanhallgatót ajánlja a bizottság.

Szücs István s. k.

Kmf.

Kőmives Sándor s. k.

Ujlaki Sándor s. k.

dr. Kiss Bálint s. k.

Szekeres István s. k.

Sutka Kálmán s. k.

Egyházmegyei közgyűlés a segélyosztó bizottság javaslatait határozati erőre emelte.

22. Olvastatott az egyházmegyei tanügyi bizottság elnökének következő jelentése:

Nagytisztelető Egyházmegyei Közgyűlés!

Az 1934/35. iskola évről egyházmegyénkből a népiskolai ügyre vonatkozó jelentésemet az iskolai körlátogatóktól beérkezett adatok alapján az alábbiakban terjesztem elő:

Az elmúlt iskolai év az elért szellemi eredmény tekintetében semmiben sem maradt mögötte az előző éveknek. Tanítóink buzgó és lelkiismeretes munkálkodása eredményeképpen az osztályzat nemcsak, hogy megtartotta tavaly elért fokozatát, hanem egyes helyeken még javult is úgy, hogy elégséges vagy gyenge osztályzatot egy iskola sem kapott. Pedig sok nehézségekkel küzdöttek egyes helyeken tanítóink. Több egyházban az anyagiakban való szegénység miatt, tanszerek, taneszközök hiánya, vagy a váltakozó rendszerű tanítás akadályul szolgálhatott a tanítás sikeres menetében, azonban a tanítók lelkiismeretes munkálkodása diadalmasan legyőzte az akadályokat s vitte előbbre az iskola szellemi állapotának ügyét. Itt lenne már az ideje, hogy a felszerelés hiánya teljesen megszüntetendő lenne, hogy az egyházak a hiányzó tanszereket beszerezzék, valamint, hogy a váltakozó rendszerű tanítás egy második tanterem felállítása által megszüntetessék.

Az igazgatói díjazás elmaradása vagy annak késedelmes kiutalása szintén elkedvetleníthette egyik-másik tanítónkat, mégis panaszolkodás ez irányban egy iskolából sem jelentetett. Remélhető, hogy ez a sok surlódásra alkalmat szolgáltatott ügy a „sanáčny fondból” nyert, esetleg még nyerendő segélyezés következtében végleg el fogja veszíteni a maga ódiózus jellegét s az eddigi panaszos állapot közmegelegedésre rendezve lesz.

A ref. tanító-képezde felállítása is sok-sok panaszolkodásnak veszi majd elejét. Megszűnik a tanítóhiány, ideiglenes és más vallású tanterők alkalmazása. Természetesen, hogy a kívánt cél és siker elérhető legyen, kell, hogy az egyes egyházak a buzgó áldozatkészség tekintetében pontosan teljesítsék vállalt kötelezettségüket s ez által a képző fennmaradása biztosítható legyen.

Egyházmegyénkben az elmúlt iskolai évben a tanítás munkája mindenütt lankadatlan buzgósággal folyt, üresedésben nem

volt egy tanítói állás sem. Solymosról Szemács János ideiglenes tanító eltávozván, helyét Černy František csehtestvér egyházbeli nyug. tanítóval töltötték be ideiglenesen, ki államsegélyt szintén nem kapott — mint Szemács János — s csupán a helyi javadalmazásból és csekély nyugdíjából tartotta fenn magát. A tanítás, az ének és hitoktatás eredménye jó.

Pályinban az iskola teljesen elnéptelenedett, amennyiben a hívek inkább az állami iskolába iratták be gyermekeiket. Ez áldatlan állapot a tanító és a hívek között elmérgesedett torzszalkodásnak a szomorú következménye. Azonban remélhető, hogy most már a hozott egyh. m. bírósági ítélet alapján ez az abnormis helyzet is megszűnik s az iskola fennmaradása és a tanítás sikeres menete biztosítva lesz.

Két tanerővel ellátott iskoláink voltak a következő helyeken: Palágy, Szürte Kistrát, Bés, Vaján, Zahar, Jenke, Bező.

Szürtében, Nagykaposon és Bajánházán szlovák állami iskola is van, mely helyeken a lelkészek látják el a hittan és énektanítást, a bajánházai lelkész ezen kívül még a pálóci szlovák polgári iskolában is tanít.

VIII. osztályu volt az iskola a következő helyeken: Palágy, Szürte, Kistrát, Tizzasalamon, Veskóc, Nagykapos, Csicsér, Bés, Vaján, Nyarád, Bező, Zahar, Lucska és Pályinban.

VII. osztályu: Szirénfalván, Jenkén és Solymoson.

A tanítás nyelve Bezőben, Zaharban, Lucskán, Pályinban, Jenkén és Solymoson szlovák, a többiben magyar.

A vallás és énektanításra mindenütt kiváló gond fordított. Bésben ez nincs feltüntetve. A tanítást a tanító urak látták el a tőlük megszokott buzgósággal és igyekezettel: Nagykaposon Gööz Ferenc s.-lelkész, Szürtében az I.-II.-III. osztályban Gencsy Béla lelkész, a felsőbb osztályokban Bornemissza Sámuel tanító, Kistrátban Csomár Zoltán lelkész és Orémus Kálmán tanító. Bajánházán a szlovák állami iskolában Ujlaki Sándor lelkész tanította a hittant.

Összhangzatos éneket — Pályint, Lucskát és Solymost kivéve — mindenütt tanultak. A kiszabott tananyagot mindenütt elvégezték s a növendékek fegyelmezése megfelelő volt.

Kitünő volt az iskola a következő helyeken: Palágyban az Ónody Gézáé, Szürtében a Bornemissza Sámuelé, Kistráton mindkettő, Tizzasalamon, Veskóc, Nagykapos, Csicsér, Vaján-

ban a Szanyó Sándoré és Bezőben a Kolyibás Mihályé, tehát 10 helyen.

Dicséretes volt Palágyban a Komáromy Erzsébeté, Pallóban, Szürtében a Bartholy Eleonóráé, Mogyoróson, Vajánban a Fleischer Arankáé, Nyarádon, Bezőben a Tomás Mihályé, tehát 7 helyen.

Jó: Szirénfalván, Bésben mindkettő, Zaharban, Jenkén mindkettő, Lucskán, Solymoson és Pályinban, tehát 10 helyen.

A tanterem és udvar tisztántartásáról, a tanterem fűtéséről és a növendékek részére szükséges ivóvizről iskolaszolgák által történt gondoskodás.

Az iskola felszerelése *kellő* a következő helyeken: Palágyban, Pályinban, Lucskán, Jenkén, Bezőben, Vajánban, Csicszerben, Nagykaposon, Veskócon, Tizasalamonban, Kisráton, Pallóban.

Hiányos: Solymoson, Zaharban, Nyarádon, Bésben, Mogyoróson, Szürtében és Szirénfalván.

Az iskola felszerelésére Palágy 109 kč, Nyarád 150 kč, Bés 130 kč, Nagykapos 240 kč, Veskóc 498 kč, Kisrát 1700 kč, Szürte 408 kč, Szirénfalva 70 kč és Palló 4000 kč-t fordított.

Az iskolai évet mindenütt a törvényt szabta időben kezdték és végezték.

Órarend és leltár Pályint kivéve, mindenütt van s az iskolai naplók és hivatalos iratok mindenütt rendben találtattak.

Tetemesebb mulasztás sehol sem fordult elő.

A helybeli lelkész és presbitérium az iskolát a legtöbb helyen meglátogatták.

Lényegesebb javítás vagy beruházás történt a következő helyeken: Nagykaposon új dobogót, Kisráton új iskolai padokat, Szirénfalván 20 drb. iskolai padot készítetttek.

A szükséges tankönyvekkel a növendékek mindenütt el voltak látva, — a szegény gyermekeknek tankönyvekkel és tanszerekkel való ellátásáról pedig egyes helyeken az egyház vagy a politikai község gondoskodott, esetleg az iskolai könyvtárból kapták a növendékek azokat.

Tanítói szakkönyvtár van Palágyban 52 kötet. Pályinban 10, Jenkén 20, Zaharban 40, Bezőben 57, Nyarádba 37, Vajánban 23, Bésben 7, Csicszerben 23, Nagykaposon 35, Veskócon 17, Mogyoróson 3, Tizasalamonban 28, Kisráton 19, Szürtében 14, Szirénfalván 4 és Pallóban 12 kötet.

Ifjusági könyvtári kötetek száma: Palágyban 136, Pályinban 20, Jenkén 50, Zaharban 47, Bezőben 32, Nyarádon 35, Vajánban 161, Bésben 40, Csicsserben 49, Nagykaposon 45, Veskócon 24, Mogyoróson 35, Tizasalamonban 30, Kistráton 51, Szürtében 45, Szirénfalván 19 és Pallóban 38.

A könyvtári kötetek gyarapítására a beiratási díjak szolgáltak, külön könyvtári alap sehol nincs.

Rajz, háztartás, kertészet, fiú és női kézimunka a legtöbb helyen tanított s a felmutatott eredmény dicséri a tanítók ügybuzgalmát s a tanulók szorgalmát és igyekezetét.

Faiskola van: Palágyban 50 vad alannyal és 18 oltvánnyal, Pályinban 15 drb, Nyarádon 28 oltvánnyal, Csicsserben 35 drb. Nagykaposon bár faiskola nincs, oltani megtanult 12 növendék. Veskócon 18 drb. Tizasalamonban vadalany 150, oltvány 52, Kistráton vadalany 60, oltvány 15 drb. és Szürtében vadalany 480 drb. A növendékek e helyeken az oltást elsajátították.

Más vallásu iskolába csupán Szürtében járt 2 fiú, 2 leány, összesen 4.

A növendékek úgy köznapokon, mint vasárnapokon szorgalmasan jártak a templomba a tanítók felügyelete alatt.

Ismétlő iskola nem működött sehol sem, az iskolák VIII. osztályúvá való fejlesztése ez intézményt már teljesen feleslegessé tette.

Kizárólag az iskola céljaira hagyott alapítvány csupán Mogyoróson van, Zsiró alap 415 kő összegben. Egyesek részéről nem volt adakozás e célra sehol sem.

Az iskola állami felügyeleténél autonómiánkat sértő beavatkozás egyetlen helyről sem jelentetett.

Járványos betegség miatt ez iskolai évben egyetlen helyen sem szünetelt a tanítás.

A használt tankönyvek mindenütt az állam által engedélyezettek voltak.

A „Szeretet“ c. olvasókönyv a magyar nyelvű iskolák közül a következőkben volt bevezetve: Palágyban 29 drb, Vajánban 20 drb. Bésben 25, Csicsserben 15, Nagykaposon 15 és Kistráton 11 drb. Amennyiben ennek kötelező használata elrendeltetett az e tekintetben mulasztást elkövető tanítók ellen fegyelmi rendelő el.

Állami, illetőleg községi iskolák vannak a következő helyeken :

Gálocs, Bátfa, Csap, Tizasalamon, Tiszaásvány, Nagyszelmenc, Bajánháza, Mokcsakerész, Vajkóc, Nagykapos, Iske, Kelecseny, Pinkóc, Kereszt, Szenteske, Tasolya, Sárosmező, Sárosremete, Felsőőröcse, Pályin, Nagyszeretva, Szirénfalva, Viszoka, Kiszalacska és Zavadka. Szűrtében szlovák állami iskola van. Ez iskolákban a hittant és éneket a lelkészek tanították megfelelő eredménnyel. Tizasalamonban Tóth Miklós tanító, Szirénfalván és Nagyszelmencen Adamko Sándor kiegészítő tanított szintén megfelelő eredménnyel. Heti óraszám volt: Csapban 16, Nagykaposon és Tizasalamonban valamint Tiszaásványban 4—4, a többi helyeken 2—2. Tankönyvül a Soós, Kovács—Osztyényi és Pálóci Czinke István könyveit használták, továbbá a bibliát és az énekes könyvet. Óradij volt 5 70. Távol levő helyeken 2 kor. fuvar díj kilométerenként.

A vallás-tanítást énekléssel és imádkozással kezdték, ugyanígy végezték. A növendékek az istentiszteleten minden alkalommal résztvettek, valamint a reformáció emlékűnnepén is, részint a templomban, részint az iskolában megtartott ünnepeken.

Konfirmált összesen: 45 fiú, 75 leány, együtt: 120.

A következőkben a statisztikai kimutatást terjesztem elő: Egyházmegyénk területén lakó reformátusok száma 13.340.

A ref. mindennapi tankötelesek száma: 1296 fiú, 1338 leány, összesen: **2.634**. Ebből a saját iskolánkba járt és pedig Fiu: I. 90, II. 103, III. 88, IV. 100, V. 77, VI. 89, VII 53, VIII. 27, összesen: 627.

Leány: I. 94, II. 90, III. 72, IV. 78, V. 99, VI. 87, VII. 71, VIII. 52, összesen: 643.

Más vallású iskolába járt: 2 fiú, 2 leány, összesen: 4.

Állami vagy községi iskolába járt: 632 fiú, 668 leány, összesen: 1300.

Középfoku iskolába járt: 35 fiú, 25 leány, összesen: 60.

Tehát iskolába járt összesen: 1296 fiú, 1338 leány, összesen **2.634**.

Más vallású járt hozzánk: Róm. és gör. kat. 82 fiú, 73 leány, ág. ev. 3 fiú, izraelita 20 fiú, 20 leány, összesen 105 fiú, 93 leány, együtt: 198.

A tanító: 20 férfi, 7 nő, rendes: 17, ideiglenes: 10. Rendes fizetése az egyháztól: 59.066 kč, az államtól: 195.336 kč. Lakása: Jó: 21.

A tantermek száma: 22, állapota, megfelelő: 22, felszerelése, teljes: 15, felszerelése hiányos: 7. Az iskola szellemi állása: kitünő: 10, dicséretes: 7, jó: 10.

Mulasztott félnapok száma: 9215, igazolatlan: 1247.

Az iskola felszerelésére fordított összeg: 17.133 korona.

Könyvtári kötetek száma: Tanító: 414, Ifjúsági: 863.

Határozati javaslataim a következők:

1. Az iskolai beiratási díjak kezelését, valamint, hogy azok tényleg az iskolai könyvtár fejlesztésére fordíttatnak-e, az iskolai körlátogatók pontosan ellenőrizzék.

2. Utasíttatnak azok az egyházak, ahol az iskolai felszerelések még hiányosak, hogy ezeket még az iskolai év folyamán feltétlenül szerezzék be s erről a jövő iskolalátogatás alkalmával a látogató urak meggyőződést szerezzenek.

3. A „Szeretet” c. olvasókönyvnek minden magyar tan nyelvű iskolában való kötelező használata elrendeltesék.

Egyházmegyei közgyűlés a tanügyi bizottság elnökének évi jelentését tudomásul vette és a javaslatait határozati erőre emelte.

23. Olvastatott Gencsy Béla belmissziói előadó következő jelentése:

„Nagytisztelüt és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Egyházi felettes hatóságunk rendelkezéséből ez év május havában ismételt szét lettek küldve a belmissziói kérdőívek úgy az anya, mint a leányegyházak vezetőségeihez. A kiküldött kérdőíveket mindenki visszaküldte, ezeknek alapján a jelentésemet az alábbiakban van szerencsém közgyűlésünk elé terjeszteni:

Nagytisztelüt és Nagyságos Egyházmegyei közgyűlés! Évek óta nagy súlyt fektet egyetemes egyházunk vezetősége arra, hogy a rendelkezésére álló eszközök alapján betekintést nyerhessen a gondozására és kormányzására bízott egyházaink bel és küléletébe. Évről évre megisméltlődő egyház és iskola látogatások, hol kisebb, hol nagyobb pontossággal és lelkiismeretességgel azon fáradoznak, hogy lehetőleg hű képet nyújtsanak az egyes egyházak életéről. Minden évben az erre kiküldött bizottság az egyházak és iskolák életét a helyszínén igyekezve megvizsgálni, a nyert tapasztalatok alapján beterjeszti a maga jelentését, így a nagy gondossággal összeállított esperesi és tanügyi bizottsági elnöki jelentésekből a helyszínén nyert

rövid bepillantás és tapasztalatok alapján tudomást szerezhetünk egyházaink helyzetéről. Ezzel szemben a belmissziói előadónak valamivel nehezebb a helyzete. Az egyházmegyei közgyűlés ezen irányban hozott határozatai, továbbá a főtiszteletű Egyházkerület rendelkezései megadják ugyan az alkalmat és módot egyes egyházmegyék belmissziói előadóinak, hogy a helyszínére kiszállva szintén személyesen győződjenek meg az egyes gyülekezetek körében folyó, ma már nem kell hangsúlyozni és elméletekkel alátámasztani, fenmaradásunk és lételünknek egyik legfontosabb munkájáról a belmissziói munkáról, erre a munkára azonban bármennyire is szeretném egy év alatt vállalkozni nem lehet. A legnagyobb akadálya ezen terv keresztülvitelének az, hogy a missziói munkák a téli időszakban folynak, amikor az egyes gyülekezeteink az idő mostohasága folytán nehezen megközelíthetők, no meg a rendelkezésünkre álló anyagi segítség is olyan minimális, hogy abból alig jut többre, mint 4-5 gyülekezetnek évenkénti meglátogatására.

Az évben személyesen látogattam meg a pinkóci, nagykaposi, vajkóc-mátyóci és pallói gyülekezeteket és ezeken a helyeken vallásos estély tartása, istentiszteleteken és az egyes belmissziói szervek munkájában személyesen résztvéve, próbáltam bepillantást nyerni a munka menetébe. A többi gyülekezet munkájáról csupán a belmissziói iverk kitöltéséből az azokban feltüntetett adatokból tudok némi képet közgyűlésünk elé állítani.

Nagyfőtiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés! A belmissziói kérdőívek úgy tűnnek fel előttem, mint egy nagyon sok retusáláson keresztül ment fényképező lemezek, amelyek szakavatott kezekben az érzékeny lemezre felvett esetleges hibákat igyekeznek eltávolítani és a képet minél szebbé és tökéletesebbé tenni. Bármennyire is akarjuk azonban, hogy a lemezekre felvett fény hatások szépek legyenek, azokról az esetleges alaki hibákat eltávolítani aligha tudhatjuk.

A missziói élet intenzívebbé tétele és megkönnyítése céljából mindnyájan nagyon jól tudjuk, hogy milyen nagy segítséget és utbaigazítást nyertünk azáltal, hogy ebben az évben már minden egyes egyházunk vezetőinek kezébe nagy anyagi áldozatokkal oda adta kerületünk az utmutatót az úgynevezett „Belmissziói Vezérkönyvet”.

Sokan azt gondoltuk, mikor hallottunk azokról a számtalan panaszokról, amelyek úgy szólván minden összejövételünkön megisméltődtek, tennék, csinálnék valamit, de bizony nem ismerem és nem tudom az utakat, amelyekben elinduljak, hogy ha a vezéreknek kezébe adjuk a legtökéletesebb és kipróbált utakon járó utmutatót, a bibliából összeállított vezérfonalat, akkor bizony másképpen fog ez a munka is menni. Sajnos a kívánt és remélt eredmény nem igen lett meg. Valóban úgy vagyunk véle, mint a legjobb fegyverekkel felszerelt hadsereg, amely nem tud semmire se menni, mivel csak az első lépésig jutott el, kezébe adták a híres gyárak által alkotott fegyvereket, de annak használatára nem tanították meg. Vagy az a vadász, aki azt gondolja, hogy már akkor is elejti a vadat, ha csak a fegyvertartási engedélyét mutatja fel annak megfélemlítésére, de a kezében lévő fegyvert használni nem meri.

A belmissziói ivekből kiolvasható és összeállítható jelentés bizony arra enged következtetni, hogy vagy nem merjük, vagy nem tudjuk, vagy nem is akarjuk azokat használni. Csak arra a sorsra vannak kárhóztatva az ilyen munkák is, mint paróchiális könyvtárunknak a legtöbb könyvei, amelyek évek óta olyan szép sorban diszelegnek egyházi könyvtárunkban. úgy hogy az egyházlátogató bizottság annak számbavételét kérve csak azt tudja megállapítani, hogy kisebb avagy nagyobb por lepte-e be az elmúlt évinél.

Egyházainkban a lelki munka haladása megindulása, határozottan nagy nehézségekkel küzd. A nehézségek egyik nagy része abból a régi szellemből indul ki, mely még ma is sok helyen meg van, hogy ezeket a munkákat valami hivatalos, intézményes, parancsszóra elrendelhető és végezhető dolognak látják és tartják. Egyik ember végzi ambicióból, mások kényszerüségből, a harmadik hiúságból, *pedig minden munka, melyet az Istenországában más okból, mint Istenországa iránti szeretetből végeznek, nemcsak semmit sem használ, hanem egyenesen ront.* Ugyan e szellemnek egyik mellékhatása az, hogy a lelki munkát kezdik valami varázsszernek tekinteni és sokan vannak, akik azt remélik, hogy egy presbiteri konferencia, vagy egy akármilyen vasárnapi iskola már biztosítja mindazon bajok elmulását, melyek gyülekezeteinkben vannak, akkor is, ha magunk semmit sem csinálunk.

Nagytszeteletű Egyházmegyei közgyűlés! Azt hiszem ma már idejét multa, hogy azon lovagoljunk, hogy ilyen nevű, vagy amolyan nevű gyülekezeti szervünk van megszerezve, nem az a fontos, hogy csupán csak a statisztikáknak dolgozva kérkedjünk véle. Én azt hiszem a név, a keret nem fontos, A színes koporsók a kívülről tetszetős formák ma már idejüket multák. Nem a formát, hanem a belső tartalmat kell nézni.

Én nem is abból a szempontból ítélem meg az egyes gyülekezeteknek a lelki munkáját, hogy milyen egyesületei vannak, hanem hogy történik-e a gyülekezet minden egyes tagjára, kicsinyre és nagyra, szegényre és gazdagra, ifjakra és nőkre kiterjedő építő belső lelki munka. Feleszméltünk-e már arra, hogy csupán csak a templomokban folytatott igehirdetés csak egyik legkönnyebbik része annak a megbízatásunknak, amelyre elhivatunk. Átgondoltuk-e, hogy mily fontos és felelősségteljes elhivatottságra vállalkoztunk!?

Ha ebből a szempontból nézem a belmissziói jelentéseket, amelyek ugyan fontos statisztikai adatokat tartalmaz mind az 52 pontja, de ha a legfontosabbat, a 35. pontot és az arra adott feleletet nézem, amely magában foglalja az egész munka képét: *rövid beszámoló az elmúlt évben végzett belmissziói munkáról a lelkipásztori napló alapján*, bizony erre olyan vérszegény feleletek jöttek be, hogy azokból —hangsúlyozom, nem akarok lovagolni a különféle egyesületek feltüntetésével, annak statisztikájával,— csak erre a pontra nézve bizony azt állapíthatom meg, hogy az egész ténykedésük abban áll, hogy a legtöbb helyen minden vasárnap és egy pár kivételével majdnem minden hétköznap meg van az Istentisztelet tartva igehirdetés és biblia olvasással, továbbá a legtöbb gyülekezetben meg van a vallásos estély, de ezzel már ki van meritve minden belmissziói munka, pláne ha hozzá veszem még azt hogy ezeken a munkákon kívül van még a gyülekezetnek énekkara, már ezzel mindent el is mondtam a gyülekezetek belmissziói munkájáról.

Minden egyes gyülekezetnek, azok vezetőinek reá kell eszmélnie arra, hogy bármilyen formában, előírás vagy utmutatás avagy saját belátása szerint, gyülekezete körülményeinek megfelelőleg régi vagy új módszerrel, de foglalkozni kell a gyülekezet minden egyes tagjával. Nékünk személyi kapcsolatot kell létesíteni hiveinkkel nem csak a kathedrából, tehát fentről pózolván beszélni, hanem bele ékelődve, ha kell szép szóval, ha

szükséges Kálvini szigorral s azon kell lennünk, hogy gyülekezetünk minden egyes tagja, mint a Krisztusnak teste táplálkozzon, élő tagja legyen, érezze az egyFőhöz a Krisztushoz és azon keresztül az egyházhoz való tartozandóságának felelősségteljes tudatát.

A belmissziói ivék között van a Főtiszteletű püspök ur jelenőive is ezen egy pár szóban egy nagyon megszivlelendő tanács és utbaigazítás van, ami a püspöki programjának is egyik tétele, amit nagyon ajánlok a közgyűlés figyelmébe: a belmissziói munkánál ilyen vagy amolyan formában amint püspök ur mondja *szem előtt kell tartani s célul kitűzni, hogy a lelkésznek és vezetőknek az összes gyülekezeti szerveket ki kell építenie.*

Több lelkész társam a belmissziói munka folytatásának akadályait is megemlíti jelentésében. Pályin panaszolja, hogy a nemzetiségi viszály akadályozza a munkában, hogy politikumot visznek abba, Bező és a többi szlovák gyülekezetek hiányát érzik a szlovák nyelvű vallásos iratterjesztésnek (nincsenek ilyenek), Pinkócon a konfirmáltak egyesülete részvét hiánya miatt nem alakulhat meg, a háziistentiszteletet nem tartják szükségesnek azt mondván arra való a templom, Csepely az egyes szervek munkájáról azt jelenti, hogy már szó van róla, Vaján jelenti van ifjusági egyesület de nincsen érdeklődés, Csapról kerülő uton, tudom kevés a komoly munka, az ifjuságot jobban érdekli a kártya, amelybe nyerészkedési vágyat is visznek be.

Ref. körben katólikus ifjak is tagok, így sokszor olyan ügyekben, amelyek tisztán ref. jellegűek, ők is hallatják szavukat s így a kör nem folytathat komoly öntudatot mélyítő munkát. Szűrtén a legények csak kismérvben tanusitanak érdeklődést az ifjusági kör után, szivesebben kultiválják a futbalt, Csicserből jelentik, hogy az összes gyülekezeti szerveket át kell építeni. A legtöbb helyen az ifjusági munka szindarabok tanulásából áll, mert az iránt sokkal jobban érdeklődnek, mint a biblia iránt, sok helyen a lelkésznek nincsen segítő társa, magára van hagyva. A szlovák ajku hiveink között a vallásos estéken kívül semmi más gyülekezeti munka nincsen beállítva. Ezek a jelentések mind olyanok, amelyek ugyan elszomorítanak egyfelől, de másfelől azt mutatják, hogy a Bethesda tava már kezd megmozdulni, az angyal szárnya már megérintette a habokat, sőt háborgásba is hozta a vizeket, csak várni kell és hívni kell a Mestert a Jézust, hogy jöjjön közibénk és csendesítse le a há-

borgó vizeket csak parancsoljon csak jöjjön és segítségünkre legyen.

Hangsúlyozom, aki akar komolyan elérni valamit és nyerni, az nyer is, elér is. Lehet, hogy ez még eleinte kevés, de mind több és több lesz abban az arányban, amilyenbentöbbrevágyik. A nem érdeklődés, a komolyság hiánya pedig csak egyféleképpen orvosolható: kitakarítani azokat az elemeket, akik nem veszik komolyan a munkát. Ez nem csak jog, hanem hangsúlyozom, kötelesség egyházunk minden szerveiben, mert a rendbontók a gunyolódók rontják, mételyezik és akadályozzák a többit. A politikum bevitelének, nemzetiségi kérdés kiéleződésének pedig sehol és soha sem szabad előfordulnia, mivel az egyház a maga Istenországát építő szerveivel együtt felül áll országokon, politikumon és nemzetiségen, ott mind egyek vagyunk sors, személy válogatás nélkül a mi Urunkban az Ur Jézus Krisztusban.

Minden kezdet nehéz, sok kedvetlenséggel, meg nem értéssel vagy félremagyarázással jár, de hogy eredményes lehessen nem szabad elcsüggednünk és ha már az utra reá léptünk, nem szabad azon megállanunk.

Az előrehaladásunkban egymás bátorítása és építése ügyben azonban nem hallgathatom el, hogy némi lelkiismereti vádolást érzek, nevezetesen amit olyan sokan vártak és reméltek, egy szűkebb körű konferencia tartását, bármennyire is szerettem volna még ezideig nem tudtam megvalósítani. Egy alkalommal értekezletünkön beszélgettünk róla, s bármennyire is óhajtottam, hogy közösen megtárgyaljuk, elhatározzuk ezen ügyet értekezletünk teljesen reám bízta. Próbálkozásom, tanácskozásom azonban eddig még nem vezetett pozitív eredményre. Gondoltam a csapi gyülekezetre ahol helyet és időt nyerhettünk volna arra, hogy össze jöjjünk és egymás lelke által építhessük Istenországát. Beszámolókkal és utbaigazításokkal felkészülhessünk arra a munkára, mely egy pár héten belül újból megkezdődik. A program össze is lett állítva, a konferencia témája meg lett határozva, csupán a kivitel késik mivel az említett gyülekezet éppen a napokban készült csak el templomának renoválásával, így teljesen más irányba volt lekötve, úgy hogy csak kedvező idő esetén e hónap végével lehetne terünköt valóra váltani. A belmisszió ügyével kapcsolatban tárgyaltunk a külmisszió ügyéről is. Gyülekezeteink ugyszólván egy pár kivételével, mindannyian segítségül voltak a magyar-

országi Molnár Mária külmisszionáriusnő hazaszállítása nagy költségének előteremtésében, kilométer jegyeket vásároltak. Egyházmegyénk lelkész és tanítói egyesülete készséggel és örömmel fogadta annak a tervnek a megvalósítását, hogy egyházmegyénk területén Nagykaposon még ez évben egy külmissziói napot rendez, amelyre szeretettel meghívjuk Molnár Mária misszionáriusnőt.

A belmissziói munka megkönnyítését nagyban szolgálja és a lelkipásztoroknak továbbképzését elősegíti a Debrecenben szerkesztett és megjelenő „Igazság és Élet” c. folyóirat, amelynek behozatala engedélyezve is van, ugyancsak szép és értékes a „Hajnal” c. külmissziói folyóirat is, mindakettő ugyyszólván nélkülözhetetlen segítő eszközök az intenzív gyülekezeti munka folytatásában. Tanácsos volna mindkét folyóiratnak az egyházak által való megrendelése, ahol erre alkalom és anyagi fedezet is van.

Nem mulaszthatom el közgyűlésünk előtt megemlíteni, hogy egyházmegyénk ifju lelkészei megalakították az ifju lelkészek körét, amelynek tagjai a szürtei, csapi, kistráti, gáldcsi, palágyi, nyarádi, csicseri lelkészek és a püspöki titkár, akik mindannyian a legnagyobb készséggel vállalkoznak a belmissziói előadóval együtt az egyes gyülekezetekben a missziói munkában vallásos estélyek tartása rendezésében, a helybeli lelkészeknek, segítségére lenni. Ezen lelkészek közreműködésével az elmúlt reformáció emlékünnepén, október 31-én 6 helyen tartottak nagyobb szabású vallásos estéket, a jövőben is, kik ezirányban megkeresik a belmissziói előadót, önköltségükön az ünnepséget rendezendő gyülekezetekbe szolgálatra elmennek, szem előtt tartva, hogy a belmissziói munka nem szónoklás nem brillirozás, hanem Istenországának építése a közös imádkozás, az ige utmutatása Istenünk lelkének vezérlése által.

Ezeket voltam bátor jelentésül előterjeszteni és a nagytiszteletű és nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés tagjainak szíves tudomására hozni, kérve a jelentésem tudomásulvételét s az alábbi határozati javaslatomnak határozati erőre emelését.

Mondja ki a közgyűlés, hogy az összes gyülekezeti szervek fokozatosan minden egyes gyülekezetben kiépítendők.

Felterjesztéssel éljen közgyűlésünk a főtiszteletű Egyházkerületre, hogy tegye lehetővé, hogy minél több

kálvinista-öntudat mélyítését, egyház és vallás szeretet fokozását célzó és tartalmazó füzet jelenhessen meg szlovák nyelven is a szlovák ajku hiveink számára.

Figyelmébe és pártfogásába ajánlja közgyűlésünk minden egyházunknak „Az Igazság és Élet” továbbá, a „Hajnal” c. folyóiratunkat és ahol csak lehetséges és az egyház anyagi helyzete megbirja, költségvetésbe beállítva lépjen az egyház a rendes előfizetők sorába.

Lehetőséghez képest rendeztessenek úgy a magyar, mint a szlovák gyülekezetekben ifjúsági, presbiteri körzeti konferenciák.

Belmissziói előadó folytassa tovább az egyes gyülekezeteknek a meglátogatását és lehetőleg személyes kapcsolatot létesítsen az egyes gyülekezetekben működő gyülekezeti szervek vezetőivel.

Figyelmeztessenek az egyházak lelkészei, hogy a jövőben az előirt időben belmissziói jelentésüket annyival is inkább küldjék be, mivel a mulasztók rendbirsággal lesznek sújtva.

Kelt Szűrtén, 1935. szeptember hó 14.

Gecsy Béla

belmissziói előadó.

Közgyűlés a belmissziói előadó jelentését tudomásul veszi s az abban foglalt javaslatokat határozati erőre emeli.

24. Jósvay Dénes bési lelkész jelenti, hogy a csapi állami tanfelügyelőség 785/935. sz. értesítése szerint a bési egyház ideiglenesen felállított II. iskolájának a jövő tanévre való megmaradása csak oly feltétel mellett engedélyezhető, ha az egyházközség a II. iskola részére tanteremről és felszerelésről is gondoskodik. A presbitérium késznek is mutatkozott e kívánság teljesítésére, de az ebben a tárgyban hozott határozatát az 1935. VIII. 11-iki egyházi közgyűlés megsemmisítette, majd amikor már a tanfelügyelőség újból megengedte a II. iskola megnyitását és annak továbbra is fenntartását a járási hivatal is sürgette, a presbitérium 1935 augusztus 25 én tartott ülésében kimondotta, hogy az iskolának két tanterössé fejlesztéséről semmi formában hallani sem akar, második tantermet sem nem

épit, sem nem bérel és ha a tanfelügyelőség egyéb megoldás hiányában a váltakozó tanítást is engedélyezné az új iskolai évre, ők a II. iskola fenntartásáról lemondanak és azt teljesen beszüntetik. Ugyanez okból az ideiglenesen megválasztott II. tanerőnek tovább alkalmazására sem hajlandók. A lelkész ezen közgyűlési és presbiteri határozatokat megfélebbzte.

Egyházmegyei közgyűlés a felebbezett presbiteri és közgyűlési határozatokat megsemmisíti, mivel e nagy horderejű és felelősségteljes dologban a névszerinti szavazás nem lett elrendelve, az iskolafejlesztés kötelezettségének elvállalása ellen szavazó presbiterek és egyháztagok neve a jegyzőkönyvekből meg nem állapítható, aminek következtében velök szemben a felelősség megállapítása is lehetetlen. Az 1933 évi egyházmegyei közgyűlés 76. sz. határozata felmentette ugyan a bési egyházat a II. iskola fenntartásának kötelezettsége alól azon feltétellel, ha az egyházközség kieszközli magának az iskolai minisztériummal szemben elvállalt és az iskola fejlesztésre vonatkozó kötelezettség teljesítése alól való felmentést és erre nézve utasította az egyház eljáróságát, hogy a II. iskola fenntartásáról való lemondásukat jelentsék be az Iskola és Nemzetmívelődésügyi Minisztérium iskolai Referátusához, — de ugyanakkor kimondotta az iskola fejlesztés elmaradásából származó minden károsodásra nézve a II. iskola felállítása ellen szavazó egyháztagok teljes anyagi felelősségét és hangsúlyozta, hogy az egyházmegye a bési egyháznak eddig is meglévő régi, egy tanerős iskoláját minden körülmények között megtartani akarja.

Miután az 1933. évi egyházmegyei határozatnak a bési egyház nem tett eleget és a referátusnak nem jelentette be az iskola fejlesztésről való lemondást és ezen határozatukhoz a Minisztérium jóváhagyását sem nyerte meg, egyházmegyei közgyűlés szükségesnek tartja ismételten kimondani, hogy a bési egyház meglévő iskolájának további zavartalan működéséért és minden olyan anyagi károsodásért, mely az egyházat a II. iskola felállítását vállaló és kimondó régebbi határozatok és intézkedések következtében

érheti: a teljes vagyoni felelősséget azok az egyháztagok viselik, akik az iskolának két tanerőssé fejlesztését annak idején elvállalták és kimondották, de később ellenállásukkal megakadályozták és lehetlenné tették.

Hogy ebben a régóta húzódó dologban az egyháztagok a felvilágosítást minden irányban megkaphassák, a bési iskola ügyérek a helyszínen való tisztázására az egyházmegye Ujlaki Sándor tanácsbíró és dr. Kiss Bálint ügyész személyében bizottságot küld ki, akiknek jelentését a következő egyházmegyei gyűlésre várja.

Azon esetre ha az egyházközség az egyetemes egyház és a saját hiveinek jól felfogott érdeke ellenére a II. iskola megtartása ellen hozna határozatot, kötelességükké teszi az egyházmegye, hogy tegyenek haladéktalanul jelentést ezen határozatról a községi előljárási utján a politikai hatóságnak, hogy az a törvényes létszámon felüli iskolaköteles gyermekek beiskolázásáról a saját hatáskörében gondoskodhassék.

Végül pedig kimondja az egyházmegye, hogy a bési presbitérium azon intézkedését, mely szerint a meglévő iskolájába az iskolaköteles gyermekek közül csupán az I.—V. évfolyamokat akarja beiskoláztatni, míg a VI.—VIII. évfolyamok beiskolázatlanul maradnának, mivel ez a határozat az állami törvényekkel ellentétben áll, — megsemmisíti.

25. A mogyorósi egyház előljárási és közgyűlés határozata értelmében kéri annak tudomásul vételét, hogy iskolájának további fejlesztéséről lemond, s a kérelme nélkül e tárgyban kiadott 76837—I.—32. isk. ref. számú rendelkezéssel engedélyezett iskolafejlesztési jogával élni nem akar, annyival is inkább, mivel a politikai község részéről iskolájuk további fejlesztésére felajánlott községi segítséget a felettes közigazgatási fórumok nem engedélyezték.

Közgyűlés a bejelentést azzal veszi tudomásul, hogy az egyház előljárási utján utasítatik ezen határozatának az illetékes politikai hatóságokhoz és tanfelügyelőséghez azonnali megküldésére, annak hangsúlyozásával, hogy gondoskodjanak a be nem iskolázott

gyermekeknek, mint tanköteleseknek a beiskoláztatásáról.

26. Jenkei lelkész jelenti, hogy a kereszti egyház megtagadta iskolájának rendbehuzását, iskolai vagyonának teljes egészében való megtartása mellett, iskola fenntartási jogáról lemondott, kéri jelentésének tudomásul vételét.

Közgyűlésünk e tárgyban többbizben hozott határozatokat, de azoknak végrehajtását a kereszti egyház megtagadta, minden rendelkezésünk eredménytelen lett, miért is további intézkedések megtétele végett az összes iratokat a főtiszteletű egyházkerület elé terjeszti.

Az iskolai vagyon teljes egészében megőrzésére és az V. t. c. 8. §.-ban foglalt utasítások betartására azonban anyagi felelősség terhe alatt már mostan elkötelezi közgyűlésünk a presbitériumot.

27. A kereszti leányegyház előljárósága kéri a leányegyháznak anyásítását. Azon esetben, ha a kérés nem teljesíthető, kéri Jenkének, mint missziói központnak állandó káplán tartó helyül való elismerését.

Közgyűlés a leányegyháznak anyásításához elvileg hozzájárul. Felszólítja azonban az egyház előljáróságát, hogy igazolja, miszerint az iskolai vagyon telekkönyvileg az egyház nevére van e betáblázva. Ugyancsak tisztázandó, hogy az elszakadni kívánó egyházak és az anyaegyház, továbbá a lelkész és az egyházak közötti jogviszony rendezve van-e? Az előírások szerint elkészített díjlevelek is beterjesztendőek.

28. Olvastatott a főtiszteletű e.-kerület közgyűlésének 11—12—13./1934. sz. rendelkezése, amelynek értelmében iskoláinknak a megosztott tanítás kedvéért akár más felekezeti, akár állami, vagy községi iskolával való együttműködése, az u. n. kooperálás eltiltatik.

Tudomásul vétetik s annak betartására felhívottnak illetve figyelmeztetnek az iskolákat fenntartó egyházak előljáróságai.

29. Olvastatott a főtiszteletű Egyházkerület 1934. évi őszi közgyűlésének 34. sz. határozata, amellyel fegyelmi büntetés terhe alatt eltiltja a lelkészeknek az esketést és házasságkötést

bünbánati héten, a bünbánati napok komolyságának megőrzése, továbbá *szombati napon*, a vasárnapok csendes békessége és szentségének biztosítása céljából.

Egyházmegyei közgyűlés a főtiszteletű Egyházkerület rendelkezését tudomásul veszi és a lelkészetet elkötelezi e határozatnak szószékből való kihirdetésére és a legszigorubb megtartására.

30. Olvastatott a főtiszteletű püspöki hivatal 1086/934. sz. azon leirata, amelyben tudomására hozza az egyházkerületünkhöz tartozó minden egyházmegye esperesének, hogy Lengyel József e. ker. belmissziói előadó tervbe vette, hogy egyes gyülekezeteket személyesen óhajt meglátogatni és azoknak kebelében ref. napot rendezve előadásokat tart a modern pásztori munkákról, illetve megbeszéléseket az evangélizáció különböző módozatait illetőleg. Ezen munkájában kéri a támogatást.

Közgyűlésünk a belmissziói előadó urat szívesen és örömmel várja, tervének megvalósításában készséggel segítségére lesz.

31. Sallay Gyula nagyszelmenci lelkész jelenti, hogy egyházában még mindig nem állott helyre a rend és jó békesség. A közgyűlés által elrendelt díjlevelet, adókivetést, költségvetést a hívek makacssága folytán nem tudja elkészíteni és megerősítés végett felterjeszteni, miért is kéri az egyházmegyei közgyűlést a szükséges intézkedések elrendelésére.

Közgyűlés Benkő Lajos lelkészi, Kovács Dániel világi tanácsbírókat és Koncz Gyula e. m. v. főjegyzőt mint bizottságot azzal az utasítással küldi ki a helyszínére, hogy a lelkészi díjlevelet és ennek alapján a költségvetést és adókivetést készítsék el, ha pedig ezen megbízatást a presbitérium illetve a hívek makacssága folytán keresztül nem tudják vinni úgy ezt azonnal jelentsék az esperesnek. Közgyűlés pedig felhatalmazza az esperest, hogy szükség esetén az E. T. I. t. c. 47. §. alapján a presbitériumot feloszlassa és az egyház ügyeinek vezetésére a szomszédos gyülekezetek valamelyikének presbitériumát bizza meg.

32. Egyed Béla jenkei lelkész a közgyűlés elé terjeszti azon panaszát, hogy úgy a jenkei, mint a tasolyai hívek megtagadták díjlevél szerinti járandóságának a beszolgáltatását és önhatalmulag leszállították díjlevelét és csak annyit hajlandók neki fizetni,

amennyit ők maguk kedve szerint jónak látnak és megállapítanak. A jenkei és tasolyai hivek ezen határozatát és önkényes eljárását az esperes 1935. március hó 14-én kelt 154/935 sz. végzésével mint törvényellenes eljárást megsemmisítette és utasította kiadott végzésével a nevezett egyházak előjáróságát, hogy a díjlevélben megállapított járandóságait a lelkésznek annyival is inkább fizessék meg, mivel ellenkező esetben a nem fizetők ellen közigazgatási uton a végrehajtás folyamatba vételét fogja kérni.

Ezen végzés ellen a jenkei és tasolyai egyházi előjárók fellebbezéssel éltek jelen közgyűlésünkhöz kérve jogtalan eljárásuk törvényességének elismerését.

Közgyűlés az esperesnek ezen ügyben kiadott végzését mint törvényes eljárást megújítja és annak betartására utasítja a jenkei és tasolyai egyházak előjáróságát. Egyben kimondja, hogy a jenkei és tasolyai gondnok ellen megindítja a fegyelmi eljárást.

33. Tárgyaltatott a vajáni ref. egyház által jóváhagyás és megerősítés vegett beterjesztett új lelkészi díjlevél.

Az előadó presbiteri- és közgyűlési jegyzőkönyvek felolvasása után ismerteti az idevonatkozó egyházi törvény I. tc. 115. §-át; továbbá az állami törvények 1898. évi XIV. tc. 14., 15. és 21. §-ait.

Mivel az új díjlevél kétségtelenül kisebb javadalmat biztosít a lelkésznek, mint a régi, azért alaposan megvizsgálandó, hogy fennforognak-e tényleg azok az állandó jellegű és el nem hárítható körülmények, amelyek következtében a jövedelem csönkulása előállott?

A tárgyalás folyamán a Közgyűlésben az az álláspont alakult ki, hogy ezek a körülmények a jelen esetben tényleg fennforognak.

Ilyen természetű körülmény első sorban a régi nagy terjedelmű erdők kivágása, amelyből az egyház a régi díjlevél szerinti 13,5 öl tűzifát aránylag könnyebben ki tudta adni a lelkésznek, mint ma megvenni a 120 q. kereskedelmi tűzifát.

Rég megszűnt a zsellérség is és rég óta nem mutatható ki, hogy a régi díjlevél 2. pontjában felvett jövedelmet vajjon kitől lehet kérni — nem lehet senkitől!

Azután vannak a díjlevélben olyan szolgáltatási tételek, amelyek a mai demokratikus gondolkozással és felfogással nem

igen egyeztethetők össze, pl.: sonka adása, kézi napszám adása, amelyeket a jelen esetben a lelkész tényleg már régóta nem kap meg, annak dacára, hogy a régi díjlevélben szerepel.

Nyilvánvalóan fontos teendő volna nemcsak a vajáni, hanem a többi hasonló, rég elavult és többé fel nem ujítható tételeket tartalmazó díjlevelek átalakítása, természetesen az egyházi és állami törvények értelmében, értékcsönkítés nélkül.

Mint a jegyzőkönyvek mutatják, itt ezt az értékcsökkenés nélküli díjlevél megújítást évek hosszú során át tartó egyezkedések előzték meg s az egyház tagjai nem voltak képesek a régi díjlevél értékét a saját maguk tulságos és meg nem engedhető megterhelése nélkül megadni.

Figyelembe veendő a kérdés elbírálásánál még két további körülmény:

Először, hogy az egyház néhány évvel ezelőtt épített iskolájához második tantermet, adósságra s ezen adósságból cca 27.000 K. még ma is fennáll és súlyos terhet jelent.

Továbbá, hogy Bernáth Zoltán vajáni földbirtokos, volt egyházmegyei gondnok a múlt évben elhalálozván, birtoka nem helyben lakó örökösre szállott s így az ezen cca 400 kat. holdat kitevő birtok után eddig befolyt egyházi és lelkészi jövedelem a jövőben az egyházi törvények értelmében az egynegyedére fog csökkenni. Olyan körülmény, amelynek következményeivel az egyházközség előre még nem is mer számolni.

És mert az idézett 1898. évi VIV. t. c. 21. § a azt mondja, hogy:

„A jelen törvény célja kizárólag a lelkészi jövedelem kiegészítése lévén, önként következik, hogy az állam, pénzügyi helyzetéhez képest továbbra is feladatának tekinti a fejlődő méltányos igényekhez képest a bevett vallásfelekezeteket egyházi és iskolai szükségleteinek kielégítésében támogatni; . . .” ezért tartja a Közgyűlés a kisebb értékű díjlevelet a fenti megfontolások alapján elfogadhatónak és megerősíthetőnek, abban a reményben, hogy az iskola- és nemzetművelődésügyi minisztérium is a törvény ugyanolyan szellemű magyarázatának álláspontjára helyezkedik s az új díjlevél elfogadása és az állami fizetéskiegészítés felemelése elől nem fog elzárkózni.

Közgyűlés a betérjesztett vajáni új díjlevelet megerősíti és további megerősítés végett a Főtiszt. Egyházkerületre felterjeszti.

34. Olvastatott az Ungi S. E. vezetőjének évi jelentése :

J e l e n t é s

az Ungi Segély Egylet 11. évi működéséről.

Nagytisztelető Egyházmegyei Közgyűlés! Segélyegyletünk működésének 11. éve két szempontból érdemel különösebb figyelmet.

Egyrészt arról a nagy teljesítményről kell beszámolnom, melyet a legutóbbi jelentés ideje óta kiutalt 6 segélyezés következtében az egylet tagjai végeztek, amely minden eddigi teljesítménynél nagyobb volt, de épen ezért egyuttal erőpróbája és bizonyítéka is volt egyesületünk életképességének és áldásos működésének is.

Másfelől arra a fejlődésre kell rámutatnom, amelynek révén egyesületünk eredeti célkitűzéseinek szem előtt tartása mellett, új formájú segélyezési lehetőséget is nyújt tagjainak és ennek következtében végeredményében még áldásosabbá válik.

I. Az elmúlt esztendőben, mint köztudomásu, 6 segélyezés történt, mégpedig 5 ezek közül csaknem egy időben, alig két hónap leforgása alatt. Azt hiszem, hogy még a legkétkedőbbnek is el kell ismerni egyletünk életképességét, amikor jelenthetjük, hogy ezek közül a két első és a hatodik esetben azonnal, a többiekben pedig alig egy-két heti várakozás után teljes egészében fizettük ki az esedékes segély összegét. Ha felgondoljuk a magunk anyagi viszonyait és azt, hogy ez a teljesítmény összesen 46.500 korona segély kifizetését jelentette, amelyből 38.400 koronát két hónap alatt fizettünk ki, akkor felmentve érzem magam egyletünk létjogosultsága tekintetében minden további érvelés szükségességétől. Az elmúlt évi segélyezésekkel együtt eddig 116.400 koronát osztott ki egyletünk tizenhat ízben teljesített segélykifizetés során. Az átlagos kifizetés tehát 7.275 korona volt, a következő segély összege pedig alapító tagnál 8.200 korona lesz.

II. És még ezzel nincs kimerítve a segélyezés lehetősége. Véleményem szerint azt is a segélyezés egy fajtájának kell számitanunk, amit egyesületünk a közelmúltban határozott el és kezdeményezett, hogy a tőkésítésre való tartalékalapot, méltányos kamat mellett az egylet tagjainak adjuk ki személyi kölcsön képen. Tekintetbe véve a pénzpiac mai helyzetét, azok, akiknek ma kölcsönt kell felvenni, ezt a lehetőséget is bizonyára szívesen fogadják. A kölcsön folyósításának eddig megállapított

feltételei a következők: Személyi kölcsönt csak egyleti tag kaphat és pedig egyelőre legfeljebb 3000 korona összegig. A kölcsönt az egyesület egyszerű kötelezvényre adja: a kölcsönkérő tagnak, a segély felvételére jogosított családtagnak, továbbá még egy másik egyleti tagnak az aláírása mellett. A kölcsön kamatja 8%, félévenként előre fizetendő. Aki a kamatfizetésnek határidejét elmulasztja, késedelmi kamatot fizet és a tőke is felmondottnak tekintetik.

A Segélyegylet vagyoni állapotát és pénztárforgalmát az elmúlt évi augusztus 28.-tól 1935 évi szeptember 12-ig a következő adatok tüntetik fel:

1. A mult gyűlésre kimutatott I—X. segélyezések összege 69.900 korona, a XI. sz. segély 7.500 kč, XII. 7.700 kč, XIII. 7.800 kč, XIV. 7.800 kč, XV. 7.600 kč, XVI. 8.100 kč. Az eddig kifizetett segélyek összege 116.400 korona.

2. A tartalékalap forgalma:

Bevétel: Az elmúlt évi kimutatás szerint	35629.10	korona
Banki betétek kamatja	123.—	"
Kötvénykölcsönök kamatai	3.624'—	"
Késedelmi kamatok	222'60	"
Segélyekből tőkésítve	18.200'—	"
	<hr/>	
Együtt	57.798'70	korona
Kiadás: naplóért: 30 kč, átm. kölcsön kamat 7'50	37'50	"
	<hr/>	
Marad	57.761'20	"
Kintlevő kamat követelés	1.823'80	"
	<hr/>	
A tartalékalap összes vagyona	59.585'—	korona.

3. Pénztári forgalom:

Bevétel	Kiadás
Egyenleg 1934. VIII. 28.	8.229'10
Járulékokból	55 300'—
Tőketörlesztés	4.882 80
Átmeneti kölcsönből	6 700'—
Kamatokból	3.979'60
	<hr/>
	79.091'50
	<hr/>
Kifizetett segélyek	46.500'—
Naplóért	30'—
Kölcsön kiadva	25.100'—
Átm. kölcs. és kamata	6.707'50
Egyenleg banki betét	754'—
	<hr/>
	79.091.50

4. Kintlevőségek: Tagdíjtartozás	10.600'—
Kamattartozás	1.823 80
Kölcsön kiadott pénz	57.207'20
	<hr/>
Együtt	69.631'—

5. Összesített vagyonkimutatás:

V a g y o n

Kézpénz a nagykaposi Dunabankban	754'—
Kötvényre kiadva	57.207*20
Kamatkövetelés	1.823'80
Tagdíjkövetelés	10.600'—
	<hr/>
Összesen	70.385'—
	<hr/>

T e h e r

Tartalékalap vagyona	59.585'—
Az esedékes XVII.-ik részletre	10.700'—
Előre fizetve XVIII.-ik részletre	100'—
	<hr/>
Összesen	70.385'—
	<hr/>

* * *

Az egyesület tagjainak száma 110, ebből ezidőszerint betöltetlen 3. A tagok közül Ungi 51, Abauji 29, K. ungi 12, jogositott 15. A tagok közül lelkész jellegű 78, tanító 22, világi 7.

Jelentésem szives tudomásulvételét kérve vagyok, Vajában 1935 szeptember 12, kész szolgájak

Kőmives Sándor, az egyesület vezetője.

Egyházm. közgyűlés a jelentést tudomásul vette.

35. Szakal I. lucskai lelkész missziói segély iránti kérvénye pártolólólag terjesztetik fel a főt. egyházkerületre.

36. Felolvasatott és tárgyalatott a csicseri ref. egyház előljáráóságának beadványa és kérelme, templomuk alapos külső-belső javításának, illetve átalakításának és új orgona beszerzésének engedélyezése iránt. Mellékelve vannak:

A templom belső átalakítására vonatkozó tervek, amelyeket Koncz Gyula építész-mérnök készített ügyelve arra, hogy a templom belső román stílusú kiképzése nemcsak meg legyen őrizve, hanem lehetőleg még jobban ki legyen emelve;

A közgyűlési határozatok;

Az építésnél felhasználandó alapok kimutatása és az építkezés költségének fedezete, amely majdnem teljes egészében megajánlással lett összehozva és minden remény megvan arra, hogy a megajánlott összegek kellő időben befolyanak, sőt a még hiányzó orgonabeszerzési költségrészlet is megajánlás útján lesz fedezve.

Az építési költség előirányzata 40,000.— K volt, a végleges építési költség azonban fel fog rugni 46—47,000 koronára.

Az orgona beszerzésének költsége —Guna Gyulától—
27,870 korona.

Mellékelve van továbbá megerősítés végett 3 drb. szerződés.

Egyházmegyei Közgyűlés a csicséri egyház elhatározását örömmel és dicsérettel veszi tudomásul, a munkálatokhoz, valamint az új orgona beszerzéséhez az engedélyt megadja, a kötött szerződéseket jóváhagyja.

37. A pinkóci lelkész beterjeszti a templom renoválására vonatkozó költségvetéseket, a közgyűlési határozatot és a vonatkozó alapok kimutatását, egyben kéri a javítási munkák engedélyezését.

Az egyházmegyei Közgyűlés a pinkóci egyház elhatározását örömmel veszi tudomásul és a javításhoz beleegyezését és jóváhagyását megadja.

38. Felolvastatott Sallay Gyula nagyszelmenci lelkész beadványa, amelyben előterjeszti, hogy a templom tetőzete nagyon rossz állapotban van, lyukas, az eső rajta befolyik, a mennyezet romlik s félő, hogy beszakad. Mivel a presbitérium és a közgyűlés többszöri felhívás dacára sem hajlandó semmit sem tenni a kijavítás érdekében, ezért kötelességének tartja az Egyházmegye beavatkozását kérni.

Egyházmegyei Közgyűlés megbízza Koncz Gyula egyházmegyei építész-szakértőt, hogy a Nagyszelmencbe kiküldött bizottsággal menjen ki a helyszínére, a templom állapotát vizsgálja felül, a templom rossz állapotából eredő esetleges következményekre a presbitériumot figyelmeztesse s egyben a találtokról tegyen az Esperes urnak jelentést.

39. A palágyi- és komoróci egyház előjárósága előterjeszti az egyház közgyűlési határozatait, amelyek szerint régi, műemléket képező templomukat javíttatni óhajtják; és pedig úgy a toronyra, mint a templom hajóra új fedést készíttetnek bádogból, továbbá a templom falait kívülről-belülről megújítani óhajtják. Előterjesztik továbbá a költségelőirányzatot és a javítási költségek fedezetét, amelynek nagy része már megajánlásokból megvan és a még hiányzó részt is megajánlások útján óhajtják és joggal remélik fedezni; egyben a javítási munkákhoz az Egyházmegyei közgyűlés jóváhagyását kérik,

Egyházmegyei Közgyűlés a palágy—komoróci egyház elhatározását örömmel veszi tudomásul és a végzendő munkálatokhoz az engedélyt megadja.

40. A csapi egyház előljárósága felhivatik, hogy templomának renovációjáról tegyen jelentést az előírással módton az esperesi hivatalnak.

41. A nagykaposi egyház presbitériuma betérjeszti 3 példányban kiállított adásvételi szerződését, amelynek alapján az egyház a tulajdonát képező régi temetőjét eladja a községnek 17.152 kő-ért, az eladási árat a parókia építéséből felmaradt adósság törlesztésére fordítja. Kéri a szerződés megerősítését.

Közgyűlés a szerződést megerősíti és tudomásvétel és jóváhagyás végett a főtiszteletű egyházkerületre felterjeszti.

42. Az abauji egyházmegye ismét új zárszámadás és egyúttal vagyonelejtár mintát is készített, melyet elfogadás és az egész egyházkerület egyházközségeire kötelező használat elrendelése végett terjesztett fel a főtiszteletű Egyházkerületre. A kerület a munkálatot külön bizottságnak adta ki véleményezés és javaslattétel végett, az abauji egyházmegye esperese pedig minden egyházmegyéhez megküldte azt véleményadás céljából.

1. Ismeretes, hogy zárszámadásunk az egyházkerület 1931. évi 28. sz. rendelkezése értelmében épen az abauji egyházmegye javaslata és elgondolása szerint lett átalakítva, igaz, hogy — mint a gyakorlat megmutatta — nem a legszerencsésebb formában. Azonban a főtiszteletű Egyházkerület rendelkezésének deferálnunk kellett és nemcsak az elrendelt zárszámadás kötelező használatát vezettük be, hanem arról is intézkedés történt, hogy a szükséges nyomtatványok az esperesi hivatal által körülbelül 10 évre előre beszereztesse és azok rendelkezésünkre is állanak.

Ebből a szempontból tehát nem tartjuk gazdaságosnak és így előnyösnek sem, hogy már most, a bevezetéstől számított harmadik évben, megint új zárszámadási minta és nyomtatvány beszerzése és használatba vétele tétessék kötelezővé. Különösen nekünk nem kívánatos megint új rendszerű zárszámadás bevezetése, akik épen most készítettük el és vásároltuk meg a jelenlegi zárszámadás tételeinek mindenben megfelelő és így nagyon előnyösen használható új költségvetési nyomtatványunkat, amely teljesen hasznavethetlenné válna, ha most megint

uj elgondolás alapján kellene csoportosítani a szükségleti és fedezeti tételeket az uj zárszámadásnak megfelelően.

Az uj zárszámadásnak különben már a külső formája sem alkalmas. A nagy ív alak nem szerencsés megoldása a számadási nyomtatványnak. Szerintünk sokkal kényelmesebben kezelhető a kis ív még akkor is, ha emiatt a bevétel és kiadás tételeit több lapra kellene is szétosztani. Az uj mintában is egy-egy lapra van összehozva az egész bevétel, illetve kiadás és amíg a nagy ív I. és IV. oldala úgy szólván teljesen hasznonvétlen marad, addig a II. és III. oldalon úgy össze vannak szorítva a tételek, hogy csak igen vigyázva lehet a szük sorok közé a még szükséges tételeket bevezetni.

Helyes, hogy a pénztárkönyvi sorszámoknak (a gondnoki napló tételeinek) megfelelő hely van hagyva, de nem helyes, hogy kihagyattak a rovatok közül a költségvetés tételei, amikre pedig a revízióknak feltétlenül szüksége van.

Itt kell rámutatnunk a tervezet legnagyobb hibájára, ami a már most használatban levő zárszámadásunknak is a legnagyobb hiányossága, — arra, hogy az iskolára vonatkozó számadási tételek nincsenek teljesen külön csoportosítva és különvéve a szorosabb értelemben vett egyházi bevételek és kiadásokról. Már pedig minden iskolát fenntartó egyházközségnek külön iskolai számadást és költségvetést is kell készítenie, amit a zárszámadás célszerűbb csoportosításával nagyon egyszerűen meg lehetne oldani.

A IV. oldalon olvasható szöveg a revizor munkáját van hivatva megkönnyíteni, de a legnagyobb részben csupán felesleges és tulságba menő részletkérdéseket tartalmaz.

2. A „vagyonleltárnak” szerintünk már a címe sem helyes, mert a vagyonból csak az ingatlanokat és a „mükincseket” sorolja fel. A többi egyéb (egyházi, lelkész-irodai, iskolai) ingóságok feljegyzése és értékelése számára még csak rovat sincs benne. Viszont pedig benne van, a nyomtatvány egész II. és III. oldalán az egyháznak pénz és érték *vagyonmérlege*, olyan részletezéssel, aminek a pontos kitöltéséhez annyi előtanulmány és a számadás készítésében olyan nagy gyakorlat szükséges, amilyennek az elsajátítására és hibátlan összeállítására az egyházi számadások készítőinek 50%-a aligha lenne képes.

A legnagyobb bajt itt is a tulságosan sűrített sorok okozzák. Nem tartjuk világosnak a „betétek, alapok és alapítványok” csoport címet a „tőkéek, alapok és alapítványok” helyett, mert hiszen betét mindenik fajta tőkepénz lehet.

Nem értjük az *alapok megnevezésénél* az „azonnal rendelkezésre áll” alcímet, aminek szerintünk *nem az 1. és 2. rovatban, hanem a 3. rovatban volna a helye.*

Nem értjük, hogy mit jelent a „Téritések” kifejezés.

Mindazonáltal ezt a 2. nyomtatványt, mint „vagyonkimutatást” megfelelő kiegészítéssel és feltétlenül egyszerűbb formában bevezethetőnek tartjuk.

Egyházmegyei közgyűlés az előterjesztésben előadott indokok alapján az új abauji zárszámadásnak haladéktalan bevezetését és kötelező használatbavételét nem tartja szükségesnek mindaddig, amíg az egyházmegyénél a jelenleg használt zárszámadás nyomtatványának készlete tart.

A jövőre vonatkozólag pedig úgy a zárszámadás, mint a vagyonkimutatás és mérleg egyszerűbb formában való készítettetésének elrendelésénél figyelembe kívánja vétetni egyházmegyénk az előterjesztésben foglalt megjegyzéseket.

43. Csoma László abauj-devecseri lakos, egyben vajáni birtokos felebbezése a vajáni egyházi adókimutatás ellen az egyházmegyei közigazgatási bírósághoz tétetik át, az egyházi törvények III. t. c. 19. §-a értelmében.

44. A Jenkei egyházi épületek karbantartása ügyében beérkezett panasz iratait

közgyűlés a 34/1935. kgy. sz. pontban hozott határozat értelmében a gondnok ellen folyamatba tett fegyelmi ügy irataihoz csatolja.

45. Bittó Béla-pinkóci lelkész a javadalmát képező lelkészi földekből 4 évi időre 1 holdat árandába, 3 holdat felébe adott ki, kéri a beterjesztett bérszerződések jóváhagyását és megerősítését.

Bérszerződések a lelkész saját személyére jóváhagyatnak.

46. Jenkei lelkész beterjeszti a tasolyai egyháznak orgona építésére kivetett rendkívüli adókimutatását, kéri annak megerősítését.

Közgyűlés a kivetést kiegészítés, az előirt jegyzőkönyvek becsatolása végett visszaküldi, s egyben annak megtörténte után felhatalmazza az esperest, hogy a kivetést megerősíthesse.

47. Az egyházlátogató bizottság jelenti, hogy a gálócsi egyház parókiális épületei tarthatatlan rossz állapotban vannak. Az egész építmény a földre süllyedt, ajtók, ablakok rosszak, a szobák egészségtelenek.

Közgyűlés a jelentés adatainak ellenőrzésére és a szükséges renoválások vagy építkezés tárgyában javaslattételre felkéri Koncz Gyula egyházmegyei építkezési szakértőt, akitől a jelentést bevárja.

48. A gálócsi egyház előljárósága jelenti, hogy az egyházközségnek a világháboruban jegyzett 20.000 korona névértékű lombard hadikölcsönéből származott tőke és kamattartozását a Szlovák Általános Hitelbankkal való leszámolás és egyesség alapján 7.000 korona összeggel, mint utolsó részlettel teljes egészében kiegyenlítette.

Egyházmegyei közgyűlés a gálócsi egyház bejelentését tudomásul veszi és a megtett intézkedéseket jóváhagyja.

49. Csomár Béla ásványi lelkész panaszolja, hogy az egyházközség tagjainál kintlevő egyházi járandóság követeléseket az 1933. év óta nem tudja behajtani és ennek következtében sem az ő személyi járandóságait nem kapja meg, sem az egyházi épületek karbantartására nem képes az egyházközség megfelelő fedezetet biztosítani. Az állami közigazgatási hatóságtól a követelések behajtását hasztalan kéri, mert sem a körjegyzőség, sem a járási hivatal nem képes, vagy nem akar a törvény rendelkezéseinek érvényt szerezni.

Egyházmegyei közgyűlés sajnálkozással értesül az ásványi híveknek az egyházi terhek viselése körül elkövetett mulasztásairól és renitenciájáról és amikor egyfelől az egyházi törvények I. t. c. 125. §. f. pontja alapján a gondnok, a III. t. c. 2. és következő §-ai alapján pedig a presbitérium teljes anyagi felelősségét a törvényes egyházi terhek és járulékok beszedése körül mutatkozható minden hanyagság és renitencia következtében előállható károsodásért kimondja és megállapítja, másfelől utasítja az egyház előljáróságát

arra is, hogy a politikai hatóságok részéről a jus advocatiae alapján igénybe vehető segítséget újból és hangsúlyozottan szorgalmazza. Ha pedig azt bármi okból nem nyerhetné meg, tegyen jelentést az illetékes hatósági közeg felettes hatóságánál, jelen esetben az Országos Hivatalnál is.

50. Olvastatott a barsi egyházmegyei lelkészegyesületnek az egyházfegyelemről szóló konventi szabályrendelettel kapcsolatban hozott határozata, melyet állásfoglalás és hasonló határozathozatal céljából minden egyházmegyének megküldött.

Közgyűlés az átiratot tudomásul veszi, de miután az abban foglalt intézkedések a konventi szabályrendelet kiadásában kapcsolatban egyházmegyénkben már mind megtörténtek és miután a barsi egyházmegyei lelkészegyesület határozatában a szabályrendeletben foglaltakon kívül semmi új intézkedés nincs, sem ilyen újabb intézkedés megtételének szüksége nézetünk szerint fenn nem forog, egyházmegyei közgyűlésünk sem a meglevő, általánosan kötelező érvényű konventi szabályrendelet módosítását, sem az átiratra vonatkozó állásfoglalást nem látja szükségesnek.

51. A CCLXV.—CCLXXIV. sz. esperesi körlevelek tudomásul vétettek.

52. Az egyházkerületi közgyűlésre egyházmegyénk képviseletében:

Szücs István esperes, Nyomárkay Sándor egyházmegyei gondnok, Egyed Béla, Gencsy Béla, Móré Gábor és dr. Szekeress Albin küldettek ki.

53. Az időszaki tanács tagjai lettek:

Rendes tagok: Az elnökség, Ujlaki Sándor, Nagy Géza, Kőmives Sándor, dr. Szekeress Albin és Ritoók Lajos.

Póttagok: Benkő Lajos, Egyed Béla, Kovács Dániel, Hegyi György és Sutka Kálmán.

54. A folyó évben tartott két egyházmegyei gyűlés jegyzőkönyvének kinyomatását a közgyűlés elrendelte.

55. Jelen gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére kiküldettek: az elnökség, a jegyzői kar és a közgyűlésnek Nagykaposon lakó tagjai.

Meghitelesített Nagykaposon 1935 évi szeptember 26-án.

Jegyezték az egyes pontokat:

Kőmives Sándor papi főjegyző: 11. 12. 13. 14. 15. 16. 20.
21. 22. 24. 29. 34. 42. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55.

Gencsy Béla papi aljegyző: 17. 18. 19. 23. 25. 26. 27.
30. 31. 32. 44.

Koncz Gyula világi főjegyző: 33. 36. 37. 38. 39. 40. 43.

Móré Gábor világi jegyző: 28. 35. 41. 45. 46. sz. pontokat.

Tartalom:

I.

- 1.—3. Megalakulás, a gyűlés megnyitása, igazolások.
4. Bernáth Zoltán és dr. Sutka István emlékezete.
5. Kőmives Sándor és Nagy Géza tanácsbírákká választatnak.
6. Juhász Imre aljegyző eskütétele.
7. dr. Kiss Bálint em. ügyésszé választása.
8. Szavazás em. gondnok és tanácsbíróra.
9. Csicseri lelkész-választás.
10. Hitelesítés.

II.

11. Istentisztelet. Az új gondnok beiktatása.
12. A gyűlés megnyitása.
13. Megalakulás, a gyűlés tagjainak igazolása.
14. A múlt gyűlésről elmaradtak igazolása.
15. Szavazatbontó bizottság jelentése.
16. Esperesi évi jelentés.
17. Nagykaposi lelkészválasztás.
18. " " lelkész beiktatása.
19. Tanító választások, beerősítések.
20. Számvevőszék jelentései:
  - a. az egyházm. pénztárban kezelt tőkékről.
  - b. az egyházmegyei pénztár adósairól.
  - c. " " forgalmáról.
  - d. " " költségvetéséről.
  - e. az egyházközségek 1934. évi számadásairól.
  - f. Szeretva és Solyos 1933. évi számadásairól.
  - g. a palágyi egyház 6.400 korona segélyéről.
  - h. " " lelkészalapjáról.
  - i. " " kölcsönéről.
  - j. a nagykaposi egyház kölcsönéről.
  - k. a gálocsi egyház alapjáról.
  - l. Nyitrai Lajos kölcsönéről.
  - m. a pinkóci egyház kölcsönéről.

21. A segélyosztó bizottság jelentése.
  22. A tanügyi bizottság jelentése.
  23. Belmissziói jelentés.
  24. Bési iskola.
  25. Mogyorósi iskola.
  26. Kereszti iskolai vagyon.
  27. Kereszt anyásítás iránti kérelme.
  28. Iskolai kooperálás.
  29. Kerületi szabályrendelet az esketés idejéről.
  30. Belmissziói előadások.
  31. Szelmenci díjlevélügy.
  32. Jenkei díjlevélügy.
  33. Vajáni díjlevél.
  34. Segélyegyleti jelentés.
  35. Szakal István missziói segélye.
  36. Csicserei templomjavítás.
  37. Pinkóci   "
  38. Szelmenci   "
  39. Palágyi   "
  40. Csapi   "
  41. Nagykaposi adásvétel.
  42. Abauji zárszámadás és vagyonleltár.
  43. Csoma László felebbezése adóügyben.
  44. Jenkei egyházi épületek karbantartása.
  45. Pinkóci lelkészi földek bérbeadása.
  46. Tasolyai rendkívüli adókimutatás.
  47. Gálócsi parókia renoválása.
  48.   "   lombard hadikölcsön.
  49. Ásványi egyházi járulékok.
  50. Barsi egyházfegyelmi szabályzat.
  51. Esperesi körlevelek.
  52. Egyházkerületi képviselők kiküldése.
  53. Időszaki tanács.
  54. A jegyzőkönyvek kinyomatása.
  55. A jegyzőkönyv hitelesítése.
-

